

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-ut 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Lapunk megszerezhető:

Az országos magyar gazdasági egyesületbe való belépés által, mi a tagsági nyilatkozat aláírása és az egyesülethez (Budapest, Köztelek) küldése által történik. Egyesületi tagok a lapot évi tagdíjuk (10 frt) lefizetése után díjtalanul kapják.

Előfizetés útján.

Előfizetési ár egész évre 10 frt
fél évre 5 frt
negyed évre 2 frt 50

A tőzsde és a gazdaközönség.

Azok a jelenségek, melyek a tőzsdét, s különösen a terményhatáridő üzletet illetőleg hazánkban is már többször a földművelésügyi vita folyamán törvényhozásunk egyik házában fölhozattak, úgy látszik élénken foglalkoztatják Németország érdekelt és a gazdasági élet abnormis tüneteinek szabályozására hivatott köreit is.

Munk urnak, a berlini országos bíróság bírájának véleményező munkája van előttünk, mely a „tőzsdei visszaélésekről” szól s tulajdonképen csaknem kizárólag a határidő üzlettel foglalkozik.

Ezen munkálat, a németországi viszonyokat tartván szem előtt, a börzeintézménynek káros hatását a következőkben találja:

- 1., hogy a tőzsdei üzletekben a tőzsdén kívül álló publikum igen nagy részt vesz.
- 2., hogy a közönség a tőzsdei bizonyosok visszaélései ellenében védtelen.
- 3., hogy nem kielégítő azon intézkedések, melyek a börzei árjegyzések helyes voltát lennének hivatva biztosítani.

A ki a mi gazdasági életünket ismeri, kénytelen beismerni, hogy a Munk úr ál-

tal fölhozott bajok, nálunk is meg vannak és pedig oly mérvben, hogy szükségessé teszik egy az érdekelt társadalmi körök spontán-, mint az állami hatalom szabályozó föllépését ezen bajok megszüntetése érdekében.

A mi viszonyaink között a tőzsdei bajoknak fent foglalt felsorolása helyesnek nem tekinthető. Azok ugyanis csak azt érik, a ki a tőzsdén tényleg üzérkedik. Van nálunk a börzei üzérkedésnek, azaz legfőképpen a határidő-üzérkedésnek oly veszedelmes hatása is, melyet minden gazda keservesen érez, akár áll a tőzsdével közvetlen összeköttetésben akár nem.

Arra a kérdésre, hogy miben áll ez, egy másik kérdéssel felelhetünk.

Hogy lehessen természetes, a szükséglet és termelés közötti arányak s a világpiaczi konjunkturáknak megfelelő gabnaáralakulásról szó, midőn az emelkedő irányzatnál kiáll x. y. üzér s kijelenti, hogy ő bizonyos áron, (mely a napinál 10—15%-al olcsóbb) bizonyos mennyiségű gabonát (mely mennyiség mindig nagy szokott lenni) 2—3 hó múlva szállít vagy rögtöni szállítást ígér, csak arról gondoskodik, hogy a kínálást oly egyén fogadja el, kinek az üzletet effektuálni eszében sincs, csak a kínálóval együtt azt akarja, hogy az általuk kötött üzlet az árjegyzésnél tekintetbe jöjjön?

E szerint nem létező gabnamennyiségek jönnek naponként forgalomba, nagyobbítván a kínálatot és nyomván az árakat. Ez az eljárás természetellenes még akkor is, ha az eladás a tényleges szállítás célzatával történik; akkor pedig, ha az nem egyéb mint a baissere dolgozó, az árak természetes emelkedését megakadályozni akarók manővere — üzlet — egyenesen erkölcsstelen. Mindkét esetben a gazdát a legérzékenyebben károsítja.

Mellesleg meg kell jegyeznünk, hogy a határidőüzletnek effectív szállítással járó módja sem áll valami szilárd alapon. Mert ne gondoljuk, hogy az leggyakrabban már megvett, kedvezően elraktározott s a szerencsés szállítási körülmények folytán is olcsóbban adható gabnamennyiségekre vonatkozik. A határidőre eladott gabna még megvéve a legtöbbször nincs s a napi és a határidő árak közötti különbséget az üzér, számítva a magyar gazda tájékozatlan, pénztelen, szorult, s az üzerek összejátszásának a szó szoros értelmében kiszolgáltatott voltára, akarja kinyerni és ki is nyeri úgy, hogy ő nyer de a gazda nagyot károsodik.

Sok körülmény viszi a gondolkozó gazdákat azon kérdés fölvetésére, hogy valjon a mezőgazdasági életben van-e egyáltalán jogosultsága a határidő-üzletnek?

Képes-e a gazda egyáltalán, hónapokkal előre megmondani, hogy mi lesz? Akár szemterményekre, akár takarmányra, akár gyapjura, akár élő állatokra gondoljunk, nemmel kell felelnünk. A mezei produkció az elemek előre kiszámíthatatlan hatásának van kitéve. A gazda produkciójának mennyiségét sem tudja biztos előre; úgy mint a gyáros, annál kevésbbé a minőségét. Legfőlebb a nagy területeken termelő nagybirtokos lehet oly helyzetben, hogy az üzletkötés és az effectuálás között nagyobb időközvetet lehet, mert nála a produkció eredményét illető átlagos számítás nagy térre vonatkozik s ennél fogva az esetlegességek által kevésbbé van befolyásolva.

Nem kevésbbé ellene szól az effectív szállítás célzatával kötött határidőüzletnek, a mezőgazdát illetőleg az is, hogy a tőzsdebíró, a mely az üzletből kifolyó vitás kérdések fölött itél, tőle s általában azon érdekkörtől, melyhez a gazda tartozik, merőben idegen. A gazda

(Pozsonyban)

Legelőnyösebben ismert miniket, mint: különböző rendűketü kapáló gépeket tengeri, repce és kalászosvánt szélességben és minden Fűkaszálo és Marokra laza talajra, nehezebb és könnyebb neme e gépeknek i arató- és kaszálo-gépeverek figyelembe vételével kéég, egyszerűség, tartósság s minden e téren eddig létezőt, mely Nyiregyházán különösen aratására is kitűnően hasznadabb kivitelű lógereblyét, forgatót, műtrágya-szórót, arbatető gépeket, szeeska-zuzót, olajpogácsa-törőt, argányos cséplő-garnitúra-ionlegességét azonban a előtt a sorvetőgépek a legelső helyet foglaljuk el, gépeink a tökéletesség ne-ök és bármely más gyártadammellett nem drágábbak, öhirnevű czég gyártmányai-egyel sorvetőgépünk a abad. hegyi sorvetőgépünk nek természetesen a sikon is al és hegyről le, valamint a regulator és állító-csavar vető-tengelyvel egyformán ot a loheretői a lóbabig, korongot vagy fogaskereket csoroszályakkal láttatnak el, hető összehuzását és a vető-teszik. További szabályoznyire menjen a csoroszály a

ával: Első díj: cs. kir. föld: gazdasági kiállítás Kolozsvar: ott nagy gazdasági kiállítás-om kiállítás, Prága: Első díj, rendezett sorvetőgépek nagy-entve szolgál: e Magyarországon, ki fenti artja.

Mag- és növény-kereskedése

k mellett.
llett.

ár Pozsonyban

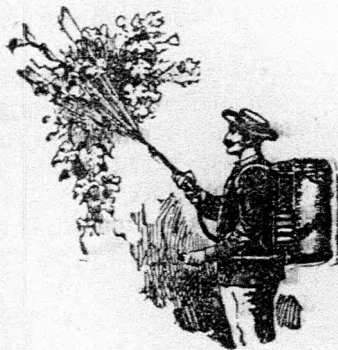
Bécsben

söt, különösen pedig monként 6 frtért
" 8 "
" 30 "
egrendeléseket csak et az alábbi cím

r Pozsony.

GOT
edése

A magy kir. műgyetem által kitünőnek itélt és a földművelésügyi magy. kir. miniszterium által ajánlott

„Budapest” permetező ára darabonként 15 frt 50 kr esomagolással.

Szabadalmazott jegeczes „Azurin” 1 frt 50 kr. kilója

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körút sarok.

Ia Rézgálicz 26 frt m/mkánt
Raffia 80 frt m/mkánt

Szőlőajtáshoz alkalmas parafadugó 3 frt 10 kr. 1000 dbként.

Mai számunk 12 oldalra terjed.

nem képes átérteni azokat az elveket, melyek a tőzsdebiróságot itéletében vezetik, ennél fogva nem képes azokhoz alkalmazkodni s vitás kérdés esetén a rövidebbet huzza, mint azt a „Köztelek“ mult és ez évi folyamában ismertetett klasszikus esetek is bizonyítják.

A határidő-üzlet tehát inszolid kockázatással jár még akkor is, ha a gazda annak megkötésekor természetes hivatáskörében maradt, t. i. tényleg productumait adta el. Ha pedig természetes hivatáskörét túllépve a határidő-üzletkebe differenciális üzérkedés szempontjából megy belé, oly ingoványra lép, melyben csak rendkívüli esetekben nem merül el végképen.

Az utóbbi években a börzei üzérkedés, a gabna-bizományosok, ügynökök és üzérek közrehatása folytán, gazdaközönységünk kebelében meglehetősen tért foglalt. Ennek a körülménynek szomorú következményeiről sokat beszélt a hivatalos lap árverési rovata. Elég számos gazdátársunk engedte magát abban a naiv hitben ringattatni, hogy ő, a kinek a tőzsdei üzérkedés nem élethivatása, a ki ahhoz szakszerű tanulmányokat és tapasztalatokat nem tett, a ki nincs folyton tájékozva a világpiaczi megtörtént és várható eredményekről és konjunkturáról, az árképződésre befolyással bíró természetes és mesterséges akciókról, valami anyagi előnyt fog huzni a hivatásszerű tőzsdei emberek rovására.

A tőzsdei üzérkedés tehát nálunk is mélyen belenyult a mezőgazdasági életbe. Ez szükségessé teszi, hogy a tőzsdei üzérkedésnek a mezőgazdaságot érintő fattyu-

hajtásai törvényes intézkedésekkel nyirassanak le.

Munk ez irányban mindenk előtt a nagy publikumnak a tőzsdei üzletkötésből való teljes kizárását javasolja olyformán, hogy a tőzsdén jegyzett árukra kötött határidő-üzletek csak akkor legyenek érvényesek, csak akkor számítassanak jogi oltalomra, ha oly czégek között köttetnek, melyek a kereskedelmi czégyjegyzékbe fölvétettek s a tőzsdének tagjai.

Az oly czégektől, melyek tényleg nem működnek, vagy a melyek csak azért járnak a tőzsdére, hogy a tőzsdéjatekra vonatkozó szabályokat megszegjék, a tőzsdére léphetés elvonandó.

A másik baj, t. i. a tőzsdei árjegyzések megfelelő voltának kétségessége nehezen orvosolható s tisztán azon egyének megválasztásától függ, a kik a jegyzésnél közreműködni vannak hivatva.

Az előre is teljesen bizonyosnak látszik, hogy a tőzsdei árjegyzések a kereskedőosztály érdekeit istápolják, mert az egész intézményt kereskedők töltik ki. Hogy tehát az árjegyzés emberi számítás szerint a tényleges viszonyoknak megfelelő s részrehajlatlan legyen, szükséges: a) hogy az árjegyzés megállapítása az összes tőzsdealkusok könyveinek megtekintése alapján, egy, a mezőgazdaság érdekeit képviselő egyén közbenjöttével történjék, b) hogy az álzletek, a tőzsdéjatek czéljából kötöttek, vagy az olyan üzletek, a melyek nyilván az árak befolyásolása végett köttetnek, az árjegyzésnél tekintetbe ne vétessenek. Annak megállapítása, hogy mely üzlet tekinthető ily figyelembe nem vehetőnek,

az árjegyzéssel megbízott egyének szótöbbséggel hozott szabad elhatározására bizandó, mert ezt előzetes szabályokkal eszközölni lehetetlen.

A szabályok áthágóira Munk erős pénz- és fogházbüntetéseket hoz javaslatba.

A tőzsdei bizományosok megrendszabályozásának kérdése, a mezőgazdák szempontjából az említett két követelmény teljesítése után, tárgyalást nem igényel.

Az előadottakban rámutattunk a bajokra, melyeknek orvoslása viszonyaink között a legsürgősebb. A szükséges intézkedések egy egyszerű és tanulságos elvre vezethetők vissza, hogy t. i. a tőzsdén csak azok szerepeljenek, a kik ezen intézményt létrehozták s a kiknek élethivatása ezt megköveteli t. i. a kereskedők és a kereskedő-iparosok s hogy a tőzsdének a mezőgazdaságra káros hatása megakadályoztassék, vagyis tereltesse vissza a tőzsdék eredeti hivatásuk körébe, melynek keretében a közgazdaságnak hasznos és nagyfontosságú intézményei lesznek, a nélkül, hogy káros hatásuk előnyeiket paralizálná.

Kanyári.

Vadkárok megtérítése.

Nincs talán még egy jogkérdés, mely különböző részről oly különböző, sőt ellentétes módon ítéltetnék meg, mint az, hogy a vadak által okozott károkért ki és mily módon tartozzék kárpótlással. Eredetileg a vadokozta kár elháríthatlan elemi csapásként volna tekintendő, mert hisz a vadat az ültetvények rongálásában megakadályozni szinte lehetetlen s ha az egyik részen sikerül is, mi sem bizonyosabb, mint-hogy az éhes állatok a másik részen annál na-

TÁRCSA.

Aratunk!

Irta Hegedűs András.

Alföldön születtem, nem kedvelem hát, csak bámulója vagyok a hegyes vidéknek.

Mohón szívom tudombe az eles hegyi levegőt, alomba ringat a tölgyrengeteg susogó zaja, elcsatangolok a hegyi erdő vadvirágos, bozótos röpkenyvel sűrű befutott utain, leköti figyelmemet órák hosszára az erdei szárnyasok csodálatos hangharmonija, felkuszom a sziklatetőre, de nem azért, hogy mérlegeljem azon kétségbe vonhatlan állítást, hogy odafent közelebb vagyok a véges emberi élet végzéljához: a mennyhez. Hanem azért kuszom fel a sziklatető szédítő magasságába, hogy bele nézhessek abba a kék mindenségbe, melyen túl, tul jóval tulnan van az én buzakalászos alföldem az apró tanyák imbolygó rajával, gulyájával, elmaradhatlan kolompjával, szélmalmaival, futóhomokjával, mely egyaránt megköti a kocsikerekeket s a gyalogoló lábait.

Ennek a nagy sima földdarabnak a népe az én vérem, cselekedete, gondolata, szive lelke fölnélküli tiszta s egyszerűségében is tiszteletre, becslésre méltó. Szívemet néha meglepi a vágy a mérhetlen rónaság után, hallgatni a vezérürü kolompját, a hazatérő mezei munkás csiszolatlan érezes hangját, nótába önti ez bele örömet, bánatát. A lassan öregedő nyári esték páztortüzei fel-felcsillannak közelben távolban, szinte úgy tetszik, mintha hallanám a páztortüzek mellett éjjelről-éjjelre megismételt kopott vén meséket a tündérszigetekről, hol aranykenyeret esznek az emberek és gyémánt vizzelcsi lapítják a szomju-

ságot. Csöndes és hallgatag az északa a rónán s ebben a hangtalanságban van valami csodálatra, imádatra méltó; s a kit csak egy halovány emlék is köt a földi röghöz, ellágyul a szive, fohász kel keblében önkénytelenül.

*

S most itt vagyok a ringó aranysárga kalásztenger kellő közepén. A meddig az ember szeme ellát, a végtelenbe terjedő sárgaság látszik: az «istenáldás».

Nagy nehó tarkítja meg a szín egyhangúságát egy-két sötétzöld folt: a fiatalságuk erejében pompázó kukoriczablák. Pár kurta nap még s e táblák lesznek assylumai a tarlóvá degradált óriási területekről kiszorított tásifüleseknek, ideig-óraig tartó ez a menedék is, augusztus közepén kiveri őket innen is a kopó.

Reggel óta tévelygek ebben a kalásztengerben, csuron viz rajtam minden ruhadarab, a nap perzselő hevében azért nem érzek semmi fáradtságot, tikkadtságot, eljáraknak itt időtlen időig. Nem üli meg a lelket idekint az unalom s mintha a létért való küzdelemben fáradt ember vállairól láthatlan játszi manók leszedték volna a gondokat, pehely könnyűnek érzem itt magam; szeretnék bejárni minden buzatáblát külön-külön, mindenik táblából szeretnék egy pár pipacsot, szelidkék buzavirágot szakasztani. Tulnan (van vagy két kilométer) egy kaszás ember közszerűli, feni arató eszközét, azt a nagy borotvát, melylyel a «befaló falat kenyér»-nek való piros szemeket választja el az életpetadó anyaföldtől.

A «csiszi-csosz» monoton zöreje idehangzik hozzám, elindulok a hang után. De aig megyek pár percig, ellenkező irányból is felhangzik az egyhangú akord.

Tévelygek mondom s ha ebédre hívó szó nem zavarna, bizonyára itt lelné meg a napáldozat.

Izletes, rövid ebéd után szeretetreméltó házi gazdám, a tisztartó ur, magamra hagy a «tavalyi» mellett, mer' :

Aratunk!

A zöld zsalu nyilásai közt hangzik a nóta:

... Ha nem hiszed, gyere velem,

Fogd meg az én kaszanyelem ...

Nincs a nótának ebben a hangjában semmi árnyalata annak, hogy fárad, dolgozik erősen napvirradattól csillagragyogásig az, a ki dalolja. Bizony, nem öreg ez a nóta, frissebb, fiatalabb a magyar gazdaság legfátyubb hajtása a filloxera. Mégis olyan kedves, olyan ismerős, hasonlatos azokhoz az aratási nótákhoz, melyek annó tizenöt esztendővel ezelőtt hangzottak be egy alföldi kis fehértanya hűvösére a szérűről.

Tizenöt év! Légy üdvöz kis tanyaház, eper-fák közepette kis tuskulanum, melyet nem valami dölyfös várur, büszke oligarcha lakott meg, hanem jóra való, dolgozó őszbecsavarodott, minden ízében magyar ember, szorgalmas, istentelő. A ki Péter-Pál nap után maga is kaszát vett kezébe és vágta a rendet azon a harminczkét zsákoson jobban, mint az utolsó «feles».

Mikor oszt, hogy az «istenáldás»-ból kikerült vagy egy köbölnyi a szélmalomban szépen megpiltizve s a tanyai gazdasszonyok mintaképe, az édes szülém, fonatos kalácsot süttött belőle a nyomtatóknak, akkor hangzott csak fel igazán a nóta, mint valami jökdvű pajkos madár. Mert azt tartották a régi öregek, hogy még a nyomtató lónak se kell a száját kötve tartani.

Rég eltűnt, tovaröppent gyermekkori álmok, kedves emlékek, isten veletek.

gyobb étvágygyal fognak pusztítani. Hacsak a rendkívül költséges és a vad tenyésztése szempontjából természetellenesnek mondható bekerítéshez nem akarunk folyamodni, nincs rá mód, hogy a vadat az ültetvények felkeresésében meggátoljuk. Eredetileg az ültetvények őrzése és a vad elriasztása nem is a vadászatra jogosultnak, hanem az ültetvények birtokosainak feladata volna, mert a vad által lakott területek tulajdonosa, vagy a vadászat haszonbérője alapján véve szabadon gyakorolhatja ama jogát, hogy területén vadat tenyésztesse s e jog gyakorlása csak annyiban jár másokra nézve hátránnyal, a mennyiben azok a kellő óvintézkedéseket nem foganatosítják. Különösen a vadászati jog haszonbérőjéről fel kell tennünk, hogy a haszonbér összegével kárpótlást nyújtott már előre mindama hátrányokért, melyekkel a vad tenyésztése és a vadászat gyakorlása jár; kivéve természetesen amaz előre nem látható károkat, a miket vadászati közben a földeken ő maga vagy emberai okozhatnak.

Szóval, ha a vadászatnak a mezőgazdasághoz való eredeti viszonyát tekintjük s a kárt okozó vadat olybá vesszük, mint a mely az igényeinek megfelelő helyeken természetesen arányban okvetlenül előfordul s háziállatként nem őrizhető, ha tekintetbe vesszük, hogy a mint átvált a határon, megszűnik az illető ingatlan növedéke lenni és a másikkal tartozik: akkor meg kell tagadnunk a károsultak jogosultságát, hogy a terményeiben esett kár megtérítését a vadászatra jogosulttól követelhessek.

Egészen más világlátásba jut azonban a kérdés, ha oly helyeket vesszünk fel, mint például, a hol a fővadat sportszervezők, urak kedvtelésből nagy számban tenyésztik, a hol az az általa ellepített területekről átsapva, a rendes tartózkodási helyéhez nem tartozó földeken érzékeny pusztításokat okoz. Itt már úgy kell felfognunk a dolgot, hogy nagy jogtalanság lenne a károsult félre nézve, ki a vadnak hasznában s a vadászat örömeiben nem osztozhatik, ha kárpótlás nélkül tartoznék túrni vagyonának illető rongálását.

A nagyszámu vad, mely az erdőn nem mindig találja meg megkívánt táplálékát, a földeken, sokszor a másén hizik fel. Ilyen esetben

Jól megnyulik az árnyék, mire kierak a szétré. Meleg szellő suban végig a leborotvált tarlón; pozsgás arcu, nevetős kedvű aratólányok szedik kérébe a kalaszt a kaszák után, serényen, mintha ép most álltak volna bele a rendbe. Pedig már tízével-huszával is állanak a keresztbe rakott kévek.

A hogy az erőtől, egészségtől duzzadt alakokat nézem, eszembe jut óskéntelen a város léha, rozoga embere. A pompa, fényűzés és jölet parazitái mi a városban. Mi a mi fáradságmunk ezekéhez képest? Hol az arány? Mily erős próbára teszi ennek a népek az egész valóját, erejét, kitartását a munka, melynek gyümölcsen kevesek rágódnak.

De nem ide való ez a gondolat! Minek bolygassuk azt az összhangzatot, melyet az alkotó Genius a tényleges világrendben összehozott? Véték ide kint erre gondolni, a munka erő és élet e koloszszerű nagy csarnokban.

Jobbra, a fűzesig nyúló területet már nem kézi erővel, aratógéppel vágják. Szomorúság érzete tölti el az emberi keblet, hogy immár kevés a kéz, mely a föld és természet együttes remekét birtokba venni van hivatva.

Rég leborult az éj, a nyugati ézperemen rég alászállott a nap, de az aratók élénk zsbaja még behallik. Még dolgoznak. Lassankint aztán elnémul minden, rövid pár órányi nyugalomra tér a munka embere és a hajnal pirkadása, az első harmatcsep már ismét ott találja fáradtságos, nehéz munkájában melyet a mindennapi kenyérért végez.

kárpótlást nem adni, annyit tenne, mint másnak kárával gazdagodni.

Lényeges különbséget tesz az is, vajjon a vad rendes tartózkodási helye és a károsított ültetvények egy vadászterületet képeznek-e, vagy sem, mert az utóbbi esetben a kártérítésre való igény jogosultabbnak tűnik fel, mint az előbbiben. Nehez kérdés az is, vajjon mi történjen a vadkárakkal oly helyeken, a hol a nagy vad csak ritkábban, mint váltóvad fordul elő, de azért néha, mikor csoportosan jelentkeznek, egyszerre nagy károkat okoz. Igazságtalanság volna a váltóvadokozta kárért azt tenni felelőssé, a kinek a vadból semmi előnye nincs, mert a vadászat rendes gyakorlása mellett vajmi ritkán sikerülhet neki e kósza állatokból valamit elejtenie.

Ha ehhez hozzávesszük a vadkárak nehéz felismerését, a bonyodalmakat, melyek a kárt okozó vad hovátartozásának megállapítása körül több vadászterület összeszögelési pontjain származhatnak, a becsü ezer nehézségeit, költséges voltát, az emberek hajlamát arra, hogy minden csekélységből hasznot húzzanak: nem fogunk csodálkozni rajta, hogy e kérdésben törvényhozás és joggyakorlat a legszélsőbb határok közt ingadoznak s hol mereven kizárnak minden kártérítési igényt, hol meg alkalmat nyújtanak arra, hogy a vadászatra jogosult felelőssége a nyerhető előnyökkel semmi arányban nem álló módon kiaknázható legyen.

Érdekes fejlődést, jobban mondva tétovázást mutat e téren pl. a német jog. Az általános Landrecht már a 18. század végén köteleességévé teszi a vadtenyésztőknek, hogy a művelt területek megóvásáról gondoskodjanak, a mennyiben ez másként nem sikerülne, köteleességüké teszi, hogy területüket saját költségükön bekerítsék. A ki ezen intézkedések foganatosítása körül hanyagságot árul el, köteles a vadkárakat megtéríteni. Ezt a felelősséget azonban még egyéb feltételekhez is köti, úgy, hogy az nagyon is szűk korlátok közé szorult. Az 1811-iki sléziai «Landesculturedikt» minden vadkár feltétlen megtérítésének kötelezettségét róta a vadtenyésztőkre, de ezen intézkedés, mint kivihetetlen, már 5 év múlva hatályát veszítette. Az 1848. okt. 31-iki törvény szerint a legkisebb birtokos is jogot nyert, hogy a vadat saját területén elpusztíthassa, tehát, hogy a kárt maga megakadályozza. Ennek az intézkedésnek hátrányai is mihamar kitűnővé, az 1850. évi vadászrendőri törvény az ellenkező véletet hozta be s kimondotta, hogy törvényen alapuló igény a vadak által okozott károk megtérítésére helyt egyáltalában nem foghat; bérő és bérbeadó e részben szabadon egyezkedhetnek. Ez az intézkedés álltán legközelebb a helyes megoldáshoz, mert a szerződésben e kérdést egészen a helyi viszonyoknak s a károsodásnak kitett bérbeadó jogos igényeinek megfelelőleg lehet rendezni. Az 1891. évi júl. 11-iki törvény azonban újabb rést ütött e felfogáson s valószínűleg azért, mert a magán-uton való egyezkedések a kívánt célra nem vezettek, újból megállapította a törvényes felelősséget mindama károokra nézve, melyet a fővad, dánvad, őz és fácán okoznak. A törvény különösen a községi bérleteket tartja szem előtt s a kártérítési kötelezettséggel a vadászterület összes birtokosait rója meg, a községre bízván, vajjon a bérszerződésben történjék-e gondoskodás az iránt, hogy a bérő az így évenként fizetendő kárpótlási összegeket megtérítse-e vagy nem.

A törvény alapfogalata, hogy t. i. a vadászatra jogosultat ne feltétlenül és ne közvetlenül terhelje a kártérítési kötelezettség, némileg emlékeztet a kárbiztosítás eszméjére.

Ez a gondolatmenet azoknál, a kik a vadkárt ép oly elemi csapásnak hajlandók tekinteni, akár a jégverést, akár az általános vadkárbiztosítás tervének is szerzett híveket. Így legutóbb az oppelni gazdasági egyesület foglalkozott hasonló javaslattal, azonban minden pozitív eredmény nélkül.

Nézetünk szerint se az egyik, se a másik felfogás nem helyes. Se azt nem fogadhatók el

szabályul, hogy minden vadkár megtérítése elvileg kizárassék, de abban a felfogásban sem osztozhatunk, a mely a vadkárokat mintegy a vadászterületek haszonélvezői által elkövetett deliktumoknak tekinti s föltétlen marasztalást, esetről-esetre való külön eljárást, szóval keserűségre vezető folytonos bíraskodást követel.

Elvileg a fennidézett törvény álláspontját tartjuk helyesnek, azt t. i., hogy a községek és a községi vadászat haszonbérőli intéztek el ezt a kérdést maguk közt egészen magánjogi jellegű egyezségek útján s a közvetlenül károsult birtokosok nyerjenek kárpótlást a bérösszegekből, illetőleg, ha az kikötött, a kárpótlás czimén a bérő által fizetett összegekből. Ez jogos és méltányos, mert ha a vadászati bérlet jövedelmét valamennyi községi birtokos holdaránylag élvezi, osztozék ugyanugy a vele járó hátrányokban is és mert senki azért, mert az ő bogja az erdőhöz közelebb esik, nem tartozik kárt szenvedni.

Meg kell azonban gondolnunk, hogy ez csak úgy kivihető, ha a vad rendes tartózkodási helye, tehát az erdő és az ültetvények egy vadászterületet képeznek. A mint az erdő idegen vadászterület, az egyezkedés ki van zárva s nem marad más hátra, mint vagy megtagadni minden kártérítési jogosultságot, vagy esetről-esetre való megállapítás szerint kötelezni a vadtenyésztőt annak megtérítésére. Az első felfogás mellett is lehet érveket felhozni például, hogy a határon átment vadért a vadászatra jogosultat mint nem saját vadjáért, tulajdonképp bajos felelősségre vonni, vagy ha azt vesszük tekintetbe, hogy a vadkár a legtöbb helyen a konstans baj, akár csak a szabályozatlan folyók mellett az árvíz is hogy oly helyeken az erdőmenti földek értéke is e szerint igazodik, a ki ott földet vesz, az számot vetett eme körülménnyel stb. Mind a mellett sokkal több, nyomós ok forog fenn arra, hogy a vadászatra jogosult az okozott kárért feleljen.

Számtalan nehézséggel van ugyan összekötve ama többnyire félreeső helyeken az igazságos becslés stb. keresztülvitele, de még mindig több eredménnyel jár, mint az általános kárbiztosítás, melyről főnnebb megemlékeztünk. Nézetünk szerint ez egyszerűen kivihetetlen. A társulat nem biztosíthat olyan helyeket, a hol a kár bekövetkezése több mint bizonyos, a vadjárásán kívül eső földek tulajdonosait meg nem lehet arra kényseríteni, hogy ok nélkül valamit áldozzanak. Ez a társulatnak biztos nyereség lenne, az érdekeltnek meg semmi nyereség, mert a hány biztosított, annyi károsult levén, maguknak kellene a saját kárukat megtéríteni.

A biztosításnak az a módja, midőn a községek a vadászat bérbeadásából befolyt jövedelmet első sorban a vadkárak enyhítésére fordítják s csak a fennmaradt összeget repartíálják, egészen más és helyes, de alapjában nem a biztosítás gondolatán alapszik, hanem az igazságos felosztásán.

Törvényhozásunk csak hézagosan foglalkozik a vadkár megtérítés ügyével, de már elejétől fogva a kötelező kártérítés elvét fogadta el.

A régi vadásztörvény az 1872 évi VI. t.-cz. és az új 1883. évi XX. t.-cz. II. fejezetei szabályozzák a kérdést. Megtérítésre csak a fővad által okozott kárért tarthatni igényt. Ezek közé számította a régi vadásztörvény a vaddisznót is, az új törvény csak a szarvas és dánvadra szorította, mert indokolása szerint a vadsertés a kártékony vadak közé tartozván, saját területén mindenki által elpusztítható. Szó fer azonban hozzá, hogy miként vigye ezt keresztül a szegény zsellérember, a kinek a disznók egy éjjel tönkretelhetik a termését, a kinek egy puska, vadászati-engedély és fegyveradó egy kis vagyon s az őrizetre vagy leste szánt idő és fáradság magát ki nem fizetheti, s a ki orvvadászat üzésének gyanuja nélkül ilyen vállalatokba nem bocsátkozhatik. A törvényben felsoroltakon kívül igen érzékeny károkat okozhat még különösen szőlőkben, pl. a fácán, a hol nagyban tenyészik, pedig ezt a tulajdonos le nem löheti, elijesztgetni meg tapasztalás szerint hiába próbálja.

Mellőzte az új törvény a réginek amaz intézkedését is, hogy azon birtokos, vagy hasznosbérli, ki a fővad lelőhetési jogát magának fenn tartotta, kárpótlást nem követelhet.

A kártérítési igény formális előfeltétele, hogy a kár a hatóságnak a kár elkövetésétől számított 8 nap alatt bejelentessék. Hatóság alatt a helyhatóság, tehát a községi elöljáróság vagy a városi tanács értendő.

Az újabb törvény kimondja még, hogy a kárt oly időben kell megbecsülni, mikor az termékmennyiségben már megállapítható, s hogy a kárt az illető tetszése szerint akár természetben, akár pénzürtékben térítheti meg. Az első a tavaszi vetésekben okozott károkat való tekintetből, melyeket a későbbi fejlődés egészen elmoshat, az utóbbit meg a vidék és a kisbirtokosság speciális viszonyaira való tekintetből igen helyes intézkedésnek kell elismernünk.

Általában véve szükségesnek tartanók azonban, hogy a vadkár megtérítés ügye a fennebb méltatott irányban részletesebb szabályozást nyerjen, különös tekintettel az egy vagy külön vadászterületet képező szomszédságok elűtő viszonyára, illetőleg arra, vajjon a károsultak a községi vadászat bérlőjével, avagy más község határában fekvő, vagy külön területet képező szomszédság tulajdonosával vagy bérlőjével szemben támasztják-e kártérítési igényeiket *Szd.*

A „Köztelek“ tudósításai.

Magyarország gabonatermés-kilátásai július hó 15-én. A földmivelésügyi miniszterium állandó gazdasági tudósától beérkezett jelentések alapján a következőket közöljük Magyarország gabona termés kilátásáról:

	július 15-én kat. hold. várható át-lagos termés mm.	Bevetett terület kat. hold.	július 15-én várható termés méter-mázsa	1892-iki termés (vég-eredmény méterm.)
--	---	-----------------------------	---	--

Buza. (Őszi)

I. Duna bal-partja ...	6.55	356.479	2,335.739	2,565.917
II. Duna jobb-partja ...	7.23	969.150	7,007.409	7,195.568
III. Duna-Tisza köze	6.12	1,201.413	7,351.508	8,144.060
IV. Tisza jobb-partja ...	6.00	347.618	2,088.111	2,432.258
V. Tisza bal-partja ...	6.54	721.193	4,715.530	4,464.982
VI. Tisza Maros szöge	6.08	1,290.173	7,844.037	10,469.394
VII. Erdélyi vármegyék	6.41	388.155	2,488.150	3,379.550
Orsz. főösszeg:	6.41	5,274.181	33,830.484	38,651.729
Elemi csapásokra 5%	—	263.709	1,691.524	—
Marad	—	—	32,138.960	—
Tavaszi buza körülbelől	—	244.558	1,567.617	—
Várható termés	—	5,255.030	33,705.577	—
Jul. 15-én volt	6.14	—	32,252.410	—

Rozs. (Őszi)

I. Duna bal-partja ...	5.15	290.372	1,495.899	1,826.411
II. Duna jobb-partja ...	6.07	548.613	3,308.872	3,619.912
III. Duna-Tisza köze	5.04	374.332	1,885.745	2,233.227
IV. Tisza jobb-partja ...	4.42	230.723	1,020.304	1,309.628
V. Tisza bal-partja ...	5.17	316.074	1,635.659	2,138.066
VI. Tisza Maros szöge	5.37	46.288	248.870	632.483
VII. Erdélyi vármegyék	6.08	171.292	1,042.150	1,478.412
Főösszeg:	5.38	1,977.694	10,637.498	13,338.249
Elemi csapásokra 15%	—	296.615	1,595.625	—
Marad	—	1,681.079	9,041.873	—
Tavaszi rozs körülbelől	—	57.053	306.045	—
Várható termés	—	1,738.132	9,348.818	—
Jul. 1-én volt	5.26	—	9,139.161	—

Á r p a.

I. Duna bal-partja ...	6.16	465.004	2,862.895	2,870.743
II. Duna jobb-partja ...	7.18	472.787	3,399.122	3,076.332
III. Duna-Tisza köze	6.27	309.535	1,940.570	1,777.620
IV. Tisza bal-partja ...	5.29	287.266	1,256.384	1,542.489
V. Tisza bal-partja ...	7.06	177.265	1,250.541	1,000.330
VI. Tisza Maros szöge	6.05	122.523	741.962	842.771
VII. Erdélyi vármegyék	6.15	63.838	392.923	516.340
Főösszeg:	6.41	1,848.168	11,844.397	11,626.525
Elemi csapásokra 5%	—	92.408	592.219	—
Várható termés	—	1,755.760	11,252.178	—
Jul. 1-én volt	6.25	—	10,985.291	—

Z a b.

I. Duna bal-partja ...	5.08	226.361	1,149.045	953.398
II. Duna jobb-partja ...	6.43	305.581	1,966.449	1,919.802
III. Duna-Tisza köze	5.46	330.468	1,801.745	1,789.195
IV. Tisza jobb-partja ...	5.07	273.542	1,386.452	1,520.313
V. Tisza bal-partja ...	6.31	194.414	1,227.332	1,002.755
VI. Tisza Maros szöge	5.55	212.783	1,181.055	1,282.929
VII. Erdélyi vármegyék	5.95	235.956	1,404.224	1,349.480
Főösszeg:	5.68	1,779.105	10,116.302	9,817.862
Elemi csapásokra 5%	—	88.955	505.815	—
Várható termés	—	1,690.150	9,610.487	—
Jul. 1-én volt	5.59	—	9,448.826	—

Gazdasági viszonyok Romániában.

(Konzuli jelentések alapján.)

A keleti államok között, ismeretes, hogy Románia áll a legfejlettebb fokon. Sok tekintetben rohamosan, bámulatos módon fejlődik. Románia minden kulturális czélért áldoz, fejleszteni kezdi az ipart, s a közigazgatás javítására évente nagyobb gondot fordít. Kereskedelme pedig máris számottevő.

Hogy mégis sok jó intézkedés meddő marad Romániában, annak egyik főoka, hogy a román paraszt szegény, sőt sok helyen a legnagyobb nyomorral küzd; kiviláglik ez különösen abból, hogy a román paraszt tömegesen hagyja ott szülőhelyét és a városokba megy munkát keresni. Már pedig tudnivaló, hogy parasztember, kivált ha a műveltség oly alacsony fokon áll, mint az oláh, csak a legvégső esetben határozza el magát vándorlásra.

Még a Bratianu miniszterium alatt, hogy a parasztság helyzetén javíttassék és azok szükségben olcsó kölcsönöket kaphassanak, az ország minden kerületében «mezőgazdasági hitelpénztárakat» állítottak fel, a melyeknek az ország legnagyobb pénzintézetével, a román nemzeti bankkal kellett volna összeköttetésbe lépni, hogy az egyenkint kis pénztárak a nagyobb pénzforgalomból származható minden eshetőségben, erre a bankra támaszkodhassanak. Az egyes kerületi pénztárak alaptőkéjét akként kívánták létrehozni, hogy minden kerület részvényeket bocsátott ki és ezek a kerületi pénztárak tulajdonképpen mind külön apró kis népbankok lettek volna.

Az egész terv tehát igen jó, nagyon ügyesen volt kontemplálva és más országban gyönyörűen bevált volna. Romániában azonban a parasztság, melynek az ország éltető elemét kellene képezni, mint már említettük, nagyon szegény és a tőkeforgalom oly kicsiny, hogy a részvények nem találtak vevőre, s így pénz a bankokba nem is folyt be. Ellenben pénzkölcsön végett nem csak a kisbirtokosok s a parasztlak, hanem még a nagybirtokosok és ezek bérlői is jelentkeztek.

Ilyen körülmények között az állam jónak látta, nehogy az új intézmény, mielőtt életbe lé-

pett volna, már is megbukjék, az alaptőke létrehozatalára más források után nézni. Talált is rá módot akként, hogy a népbankoknak a szükséges tőkét részint közvetlenül előlegezte, részint pedig a nemzeti bank és a kerületi gondnokságok által előlegeztette.

Az intézmény azonban így sem vált be; a bankok tényleg nem juttatták a népet olcsóbb kölcsönökhöz és a nagy idővesztés, melylyel a kölcsönvétel éppen a legsürgősebb mezei munkák idejében járt, nem is volt arányban a kapott kis kölcsönrel. A nagy idővesztésnek, mely ezzel járt, oka az, hogy a pénztárak a többnyire 1—2 napi ut-távolságban lévő kerületi fővárosokban voltak koncentrálnva s azonkívül a kölcsönért való jelentkezés oly tömeges volt, hogy napokig tartott, a míg valaki a kölcsönt fölvehette, vagy kamatot fizethetett.

Ezeket a pénztárakat most az állam fölös-latta és tőkéjüket ismét nagy előleggel toldva meg, valamennyi pénztárból egyetlen egy, nagy pénzintézetet alapított «földmivelői hitelintézet» név alatt. A szervezet kitűnő, de hogy ez meg fogja-e tenni a kívánt szolgálatot, még a jövő kérdése.

Első sorban különben nem is kölcsönre van szüksége a parasztnak, hanem arra, hogy sokkal radikálisabb eszközökkel a nyomorból kirántsák és jövedelmező munkához juttassák. Ne legyen ugyanis kénytelen a paraszt házi tűzhelyét ott hagyni és idegen helyeken keresni munkát, valamint meg kell szünnie annak a ferde helyzetnek is, hogy a munkabérek emelkedése vagy csökkenése nem a viszonyoktól és körülményektől, hanem a munkaadók érdekeitől függ. Most a földes ur előre megmondja, hogy mennyi bért fizet, s ha akármennyi is az a bér, a paraszt kénytelen beállni, mert más sem fizet jobban, s örülnie kell, hogy munkához jutott.

Mindezen az állam úgy kíván segíteni, hogy még az 1889-dik évből való törvény alapján az államjavakat a nép között felosztja; ez lenne a kellő mód arra, hogy a parasztság jobb módra jusson, itt azonban megint kétségessé válik a siker azért, mert a parcellázás és szétosztás föltötte lassan történik.

Románia kormánya «mintafalukat» létesít. E czélra az eddig pusztán állott «Baragen» vidéket fogja fölhasználni, melynek földje kitűnő minőségű, de víz nélkül van. Ez okból ott, a hol 500—800 házzal mintafalukat létesítenek, artézi kutat is fúrnak. Ezeket a mintafalukat akként fogják be-népesíteni, hogy minden paraszt csekély évi részletekbeni törlesztésre bázat, közvetlen hozzá tartozó bekerített gyümölcsös- és konyhai veteménykertet valamint megműveletlen szántóföldet kap. A kormány azt véli, hogy ezáltal nagyszámu jómódu birtokost nevel és megakadályozza a már is hatalmas bojár-latifundumok további növekedését.

Kitűnő jövedelmi forrását képezi Románia-nak az államjavak bérbeadása. Az 1892 dik évben a bérletekből kétszerte, sőt néhol háromszorta többet vettek be, mint annakelőtte. Az idén is az előirányzott összegnél 4 millió franknyi több bevételt remélnek, annak dacára, hogy a parcellázás és birtokoknak a parasztlak közt való felosztása következtében az állami bérletek folyton kevesbednek. A mostani bérletszerződések parcellázás alá kerülő birtokokon, azzal a klauzulával kötötték, hogy a mint a parcellázás kezdetét veszi, azon bérlet minden kártérítés nélkül lejár.

Szintén jó és hasznos alkotás lesz a «földhitelbank», a melyet most szándékoznak életbeléptetni. Ez a bank ugyanaz lenne a föld-tulajdonosok és azok bérlői számára, a mi a «földmivelői hitelintézet» a parasztnak. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már a kamara előtt fekszik. Csak azt hibáztatjuk, hogy a kamatlábnak a javaslat szerint csak 3%-kal szabad felülhaladnia a nemzeti bank kamatlábat, a mi tulajdonos nagy kamatot idézhet elő, mert a nemzeti bank könnyen 9%-ra emelheti kamatlábat és akkor a földhitelbanké 12%-ot tenne; ez pedig nagyon drága kölcsön volna.

Azonkívül, hogy a népek igen nagy részét az uzsorásoktól megmentsék, zálogházakat tervez-

az állam. Az elmúlt 1892. évben Románia a közlekedés terén is haladott.

Először is a közlekedési eszközökben és utakban észlelhető jelentékeny fejlődés. Románia vasúthálózata ma már csaknem tökéletes, a mennyiben majd minden említésre méltó vidéki város a fővonalakkal összeköttetésben van. A vasúthálózat az 1892. évben 68 kilométerrel növekedett s az év végén 2557 kilométert tett ki; jelenleg 491 kilométernyi vasút van épülőfélben.

A tengeri kikötők között, Constanza kiépítését, a mit már reggen terveznek, most komolyan elhatározta az állam; a kikötő megnyitását 1895-re, vagyis akkorra tervezik, amikor a czernavodai Dunahid is elkészül. Ezzel azt akarják elérni, hogy Románia külkereskedelme télen se szenvedjen fennakadást.

A mi a dunai gőzhajózást illeti, Romániában már régebben tervbe vették, hogy önálló román gőzhajózási társaságot alapítanak, de hát ez még csak tervet képez. Annyi azonban bizonyos, hogyha ily társaság létre jönne, ez az I. Dunagőzhajózási társaság állását az Aldunán nagyon megingatná.

Nevezetes fordulat állott be a múlt évben Románia kereskedelmi politikájában, a mi monarchiánkat is közelről érinti. Egy év előtt még ugyanis Romániában illetékes körök azt a határozott nyilatkozatot tették, hogy kereskedelmi szerződést 4—5 év előtt aligha kötnek más állammal, mert előbb az új vámszisztemat akarják kipróbálni. S íme, alig telt el egy év, Románia szakított ezzel a kereskedelmi politikával és hajlandónak mutatkozott egyes államokkal szerződéses viszonyba lépni.

Ezt a változást valószínűleg főleg az idézte elő, hogy a vezető körök belátták, hogy ezzel az elzárkózással a középeurópai hatalmak gazdasági tömörülésével szemben tehetetlenek. Különösen kitűnt ez akkor, mikor 1892. február 1-én a középeurópai hatalmak kereskedelmi szerződési érvenybe léptek és a román gabona Németországba való beviteléről az 5 márká magassabb vámteret vettek alá. Romániának ugyanis Németországgal míncsen kereskedelmi szerződése, tehát az új mérsékelt vámteret alól is ki van zárva és a gabona után nem az új vámot 3 1/2 márkát, hanem a régi általános vámot, 5 márkát köteles fizetni.

Miután a román kormány az elmúlt tavasszal hiába iparkodott azon, hogy a román gabonára is kiterjesztessék az új vámteret, anélkül hogy ezért Románia valami viszontkezdmenyt adna, kénytelenek voltak azt a Románia kereskedelmi politikájára rendkívül fontos kijelentést tenni, hogy hajlandók Németországgal kereskedelmi szerződés kötésére végezt tárgyalásokba bocsátkozni. Ennek a következménye volt az 1892. évi júliusban ideiglenesen létrejött egyezség, mely szerint földterményekre vonatkozólag a kedvezményes vámtarifa Romániára is kiterjesztetik, minek ellenében azonban Románia kötelezte magát, hogy még az egyezség lejártá előtt szerződéses viszonyba fog lépni Németországgal. Az egyezség azóta mégis többször meghosszabbított, mert Németország a szerződésben Romániának adandó kedvezmények ellenében, a német ipartermékek bevitelére kívánt jelentékeny engedményeket.

Meg kell említenünk még azt a körülményt is, hogy a földek megmiveltetésénél több tekintetben az 1892 évben is haladás észlelhető. Így különösen a saját kezelés alatt álló földeken többnyire behozták a 3 részre való fölöstást, (minden évben más terményt vetnek) a mi nagy haladás ahhoz képest, hogy eddig legfeljebb minden 5—6-dik évben hagyták a szántóföldet paragonon. A megmiveltetés maga is jobb és czelszerűbb mint annakelőtte, továbbá helyes eljárás, hogy a vetőmagot nagyobb figyelemmel választják meg; fontos az is, hogy az aratást most már sokkal serényebben végzik s hamarabb készülnek el vele. Gazdasági gépek használata általános és évente terjed. Különösen használják a „Sack”-ekét, továbbá egész Romániában számíthatni már körülbelül 11—12 gőzeket, (Fowler

es társa gyarából), és végül mintegy 2000 cséplőgépet és sok kötő-aratógépet (Mac Cormic-féle) is.

A nagyobb figyelem, amit a földmivelés emelésére fordítottak, különösen az állattenyésztés rovására történt.

Rendszeres lótenyésztés még nem létezik, legfeljebb ha a kis állami ménest vesszük annak. A szarvasmarha tenyésztés már csak éppen a szükségességre szorítkozik. A birkatenyésztés, ha minőségre nem is, de mennyiségre elég jelentékeny, halár az 1892. évben az erős tél folytán több mint 100,000 darab ment tönkre. A sertésenyésztés annyira megcsökken, hogy kivitele majdnem teljesen megszűnt.

Vegyések.

Mai számunk tartalma:

A tőzsde és a gazdaközönség. <i>Kanyári</i>	121
Tárca. Aratunk! <i>Hegedűs Anóros</i>	122
Vadkárók megtérítése. <i>Szö.</i>	122
Tudósítások.	124
Vegyések	125
Személyi hírek. — Gyász hírek. — Kivonat a hivatalos lapból. — Aranyárkelet-pótlék. — Rendelet a „korona” és „fillér” kifejezések rövidített jelzése tárgyában. — A takarmánykiviteli tilalom. — Rendelet a lombtakarmányozás előmozdítása tárgyában. — Takarmányhiány az Alföldön. — 9000 lrt árá gubó. — Takarmánykiviteli tilalom Németországban. — Normatív határozatok a jelzáloghitelintézetek számára Poroszországban. — Apró hírek.	
Kereskedelem és tőzsde	127
Budapesti gabonátözsde. — Határidők árfolyama. — Elemiczkék a budapesti hetivásáron. — Állatvásárok.	
Szerkesztői és kiadóhivatali híretek	128

Személyi hírek. Nagy-Kikinda városnak a Kristó intézet, szerb-nagy-szent-miklós állami földmivés iskola egy növendékének ingyenes ellátása céljából, hat évre tett alapítványt, közönet nyilatkozott. — *Bárdy Kálmán* Arad vármegye radnai, *Windicsh Márton* Bihar vármegye belői, dr. *Köhner Adolf* Jász-Nagykun-Szolnok vármegye jászvári alsó és *Medveczky József* Liptó vármegye lipótvári járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízták meg. — *Findler Gábor* pozsony-szent-istváni lakosnak a Laksár-Ujfalu község határában levő „Trny” pusztán levő mezőgazdasági szeszgyára részére törvényileg 1890. XIII. t.-cz.-ben biztosított kedvezmények megadták. — *Lederer Arthur* és *Lederer Károly* Torontál megyei csökei lakosoknak a csökei gazdaság „maczahunkai” majorjában levő mezőgazdasági szeszgyára részére törvényileg biztosított kedvezmények megadták. — Alsó-vadászi *Czerek Lajos* dr. budapesti ügyvéd eljegyezte Győni *Halász Béla* pestmegyei földbirtoke leányát, *Margitot*. — Somlyói *Szűgyi Bertalan* cserdőr-százados és törvényes utóda, régi nemessége és a „somlyói” előnév épségben tartása mellett, az „óvári” második előnév vise betését díjmentesen nyerte. — Eszterházy *Ferencz gr.* kamarás, főrendiházi tag, veszprémmegyei nagybirtokos, oltárhoz vezette *Lobkovitz György* hercegnek. Csehország tartományi főmarsalljának leányát, *Bertha-Annát* hercegiasszonyt Prágában. — *Babarczy József* eljegyezte *Baan Atala* kisasszonyt, *Baan Kálmán* és neje sz.-törökszentmiklósi *Demetzky Ilona* leányát Zala-Szabaron.

Gyász hírek. *Ethuntyak*: Felső szálláspataki *Mara Ákos* segédtitkár, a földmiveltésügyi miniszterium egyik buzgó hivatalnok, f. július hó 21-én Budapesten. Béke hamvára. — *Bauer báró közös hadügyminiszter* meghalt. Emlékébe fűződik a földbirtoke osztály bevonása a hadügyi szállításokba. Reméljük, hogy utóda az elvetett magvat rendszeres egészszé ki fogja építeni, hogy így a föld katonái és a haza védői, karöltve haladhasanak béke és háboru esetén megvédésére annak, mi örökké él a Hazának! — *Jófejű István*, a veszprémi káptalan uradalmi tisztartója. — *Pók Antalné* szül. *Smits Constanca* Mező-Keresztessen — Özv. benedekfalvi *Detrich* Gyuláné szül. *Kubinyi Mária* asszony.

Kivonat a hivatalos lapból. Állatjárdványok. Lép-fene 171 k. 250 u. Veszétség 104 k. 115 u. Takonykór és bőrféreg 143 k. 219 u. Száj- és körömfájás 98 k. 630 u. Ragadós tüdőlob 93 k. 269 u. Himlő 7 k. 16 u. Tenyészbenáság és hólyagos kiütés 12 k. 71 u. Rüh 72 k. 218 u. Orbáncz 211 k. 1870 u.

Aranyárkelet pótlék. A vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet pótlék 1893. évi augusztus hóra *huszonhárom* (23) százalékban állapított meg.

Rendelet a „korona” és „fillér” kifejezések rövidített jelzése tárgyában.

ban. A koronaérték érmeinek pénztári kezelése és az ily érmék kiadásának és bevételezésének elszámolásánál a következő rövidítések alkalmazandók: a korona rövidített jelzése „K”, a fillér rövidített jelzése „f”.

A takarmánykiviteli tilalom. Bethlen András gróf földmiveltésügyi miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi főispánhoz, gazdasági egyesülethez, közigazgatási előadóhoz és állandó gazdasági tudósítóhoz: A hazai szénatermés kedvezőtlen viszonyairól s a külföldre irányuló takarmánykivitel rohamos emelkedéséről érkezett jelentések alapján, amugy is lassan fejlődő állattenyésztésünk legfontosabb érdekeinek s az ezekkel kapcsolatos mezőgazdasági érdekeknek védelme céljából a szálas takarmánynak (széna, mindennemű friss és szárított takarmányfűvek, szalma és szecska) külföldre való kivitelét bizonytalan időre el kellett tiltani; mert az esetre, ha takarmánytermelésünknek ma még végeredményben nem ismert mennyisége a hazai fogyasztás kielégítésére elégtelennek bizonyulna, a külföldre vitt szálas-takarmány pótolhatlan volta miatt beálló takarmányhiány könnyen mezőgazdasági válságra vezethet vagy legalább is annyira megzavarná mezőgazdasági viszonyaink egyensúlyát, hogy az állatállományunk szaporítása és javítása érdekében folytatott évtizedes törekvések egyszerre meghiúsulhatnának és e részben rövidpár hó, évekre kiható visszavetést okozhat. Különben is hazánk jól felfogott gazdasági érdekének tudatában soha sem tartozott a takarmányt nagyban exportáló országok közé. — Így jelesül a múlt 1892-ik évben külföldre és Ausztriába összesen csak 201.101 métermázsát vittünk ki összes szénatermésünkől, — mely összeg a 66 millió össz-szénatermésünknek valóban elenyésző csekély hányada. — 1891-ben pedig 150.000 mm. szénát vittünk ki, az összes 73.5 millió métermázsza szénatermésével szemben. A hazai mezőgazdaság gondozandó érdekében elrendelt ezen kiviteli tilalom érvénye visszavonásig terjed s a magyar kormány biztosította abbéli jogát, hogy a tilalmat kedvezőbb viszonyok beálltával, mihielyt annak indokolható szükségé megszűnt, bármikor azonnal feloldhatja; a takarmányárak csökkenése miatt egyesek által netán táplált aggályok tehát nem bírnak helyes alappal, mert a kiviteli tilalom hosszabb fentartása esetén a tilalom fentartását indokoló szükség a meglevő takarmánykészleteknek a belföldi forgalomban leendő értékesíthetőségét is biztosítja, — a tilalom megszűntével pedig a szálastakarmány-szükséglet fedezése körül mindenkép reánk utalt külföld által nyújtandó árak még a mostaniaknál is bizonyára kedvezőbbek lesznek és ezt gazdáink, azon esetben, ha szálas takarmányfelesleggel tényleg rendelkezni fognak, a mostaninál csak előnyösebb viszonyok között vehetik igénybe. Tekintettel mindezek után a fennebb hangsúlyozott jog-

fentartásra, mely a magyar kormánynak módot nyújt arra, hogy a tilalmat bármikor visszavonja, a közreható viszonyok állásáról folytonos és teljes tájékozással kell bírunk; ennél fogva arra kérem fel (Czimet), hogy a szálás takarmánytermés, nemkülönben a póttakarmány, valamint a zab és főleg kukoricatermés állását és állapotait is állandó figyelemmel kísérem, a még be nem fejezett szénagyűjtés és behordás befejeztével az ottani helyzetről engem időnkint értesíteni, végül pedig, miután csak a sarju begyűjtése után október hó első felében leszünk abban a helyzetben, hogy összes takarmánytermésünk végeredményét, úgy mennyiségre, mint minőségre pontosan megismerhessük, f. é. október 1-től 15-ig hozzám jutandó zárjelentésében a vidék ez évi takarmány és póttakarmány termésének végeredményét, értékét, a meglévő készletek nagyságát s a fogyasztási szükséglettel szemben mutatkozó hiányt vagy felesleget, gazdaközönségünk magasabb érdekeinek megóvhatása céljából lehetőleg pontosan tudomásomra hozni és engem általában e jelentőségű kérdésben és az ahhoz fűződő érdekekről, a legnagyobb részletességgel kellő időközökben is tájékoztatni sziveskedjék.

Rendelet a lombtakarmányozás előmozdítása tárgyában. A földművelési miniszter f. július hó 20-án a következő rendeletet intézte valamennyi kir. erdőfelügyelőséghez: A folyó évi 37,713. sz. a. kelt körrendelettel bekívánt előterjesztések szerint, habár talán kielégítő sarjuteremésre van is kilátás, mindazonáltal az állattenyésztés veszélyeztetett érdekei az időközben változott viszonyok mellett sem tekinthetők biztosítottaknak s az általános közgazdasági érdekek mulhatlanul megkövetelik azt, hogy a takarmányhiány a megengedhetőség határáig az erdők termékeiből is pótoltsák s miután továbbá az ezen ügyben teendő intézkedések megtételénél nemcsak az erdőbirtokosok érdekei veendő figyelembe, hanem lehetővé teendő az, hogy az erdőbirtokosok a saját szükségletüket meghaladó takarmánykészleteket más olyan birtokosoknak adhassák el, a kik a hiányt más uton pótolni nem képesek, az idézett körrendeletem kapcsán értesitem a kir. erdőfelügyelőséget, miszerint megengedem, hogy ott, a hol ezáltal az erdők fentartása s okszerű kezelése veszélyeztetve nincsen, az erdőbirtokosok a következő rendkívüli használatok gyakorlására felhatalmaztassanak: 1. Mindazon erdei tisztások, melyek ezideig beerdősítve nem lettek, vagy a melyek a folyó év tartama alatt beerdősítendők, a folyó évre előirt erdősitések sorából kikeblendők, s a birtokosok felhatalmazandók, hogy azon tisztásokat a folyó évben kaszálhassák s az erdősitési munkálatok teljesítését a jövő 1894. évre halaszthassák el. 2. A beerdősített vágások idejütemésének takarmányi célokra való felhasználása a birtokosoknak olyan kikötéssel engedé-

lyezhető, hogy a fűszedés csak sarlóval s akként gyakorolható, hogy a csemeték meg ne sértsenek. 3. Ott a hol a lombtakarmány gyűjtése ezideig is szokásban volt s hol a birtokosok elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a takarmány gyűjtésére adott engedéllyel visszaélni nem fognak, a birtokosok felhatalmazandók arra, hogy az előzetesen meghatározandó helyeken és mennyiségben lombtakarmányt termeljenek. A lombtakarmány termelése azonban csak igen jó vagy teljes zárattal bíró olyan helyeken és olyan mennyiségben engedhető meg, hol a takarmány előállítására által megritkított erdőknek a legközelebbi két éven belül való záródása bizton remélhető. Kivételt képezhetnek egyedül olyan helyek, hol az értékesebb fajok közé kevésbé értékes s lombtakarmány előállításra alkalmas fák vegyültek (mint például a fenyvesek között előforduló kecskefű), melyeknek levágása s a lombnak takarmányi célokra való felhasználása egészben megengedhető. 4. A folyó évben előtilalom alá kerülő vágásokban s legeltetés a folyó év tartama alatt s illetve a birtokosok a folyó évben előtilalom alá kerülő területeknek korlátolt legeltetésére felhatalmazhatók a végett, hogy a legeltetésnek megfelelő takarmányt más célokra fordíthassák. 5. Hasonlóképpen megengedhető, hogy az utótilalom alatt álló azon területek, melyek a marha szája alól már kinöttek s illetve melyeken a marha már nem okozhat olyan károkat, hogy ezek miatt az erdő záródásának elmaradásától tartani lehetne, a legeltetési tilalom alól feloldassanak s azokon az előzetesen meghatározandó korlátokon belül legeltetési használatok gyakoroltassanak. Minthogy pedig általános közgazdasági szempontokból mulhatlanul szükséges, hogy a fennebbi kedvezmények mielőbb életbeléptessenek s a birtokosoknak alkalom adassék arra, hogy a kedvezményeket igénybe vehessék; utasítom a kir. erdőfelügyelőséget, hogy haladéknélkül intézkedjék az iránt, hogy az erdészeti bizottságok rendkívüli üléseket tartsanak s ezen üléseken a kedvezmények mely helyeken és mértékben való gyakorlása megállapíttassék. Rendelem továbbá, hogy addig is, míg a bizottsági ülések meg fognak tartatni, indokolt szakvéleményt készítsen azon kedvezményekről, melyek a kerületéhez tartozó erdők birtokosainak vidékek szerint megadandók lennének s állapítsa meg egyidejűleg azon feltételeket is, melyek mellett a javaslatba hozandó kedvezmények a birtokosok részéről gyakorolhatók lesznek. Ezen szakvélemény a bizottság ülésén a kir. erdőfelügyelőség részéről előadandó s javaslatba hozandó, hogy a birtokosok a kedvezmények gyakorlására olyan kikötéssel felhatalmaztassanak, hogy a kedvezmények élvezetéhez kötött feltételeket erdőrendészeti áthágás büntetésének terhe alatt, megtartani kötelesek. A kir. erdő-

felügyelőség javaslatára hozandó bizottsági határozat ide felterjesztendő s az ezen rendeletem alapján tett intézkedésekről és azok eredményéről ez év augusztus hó végéig ide előterjesztés teendő.

Takarmányhiány az Alföldön. B. Csabáról jelentik: A szénakiviteli tilalmat jó néven vették az itteni gazdakörök, mert így remélik, hogy tulságos ára nem lesz a takarmánynak. Ugyanis itt réti széna alig van, a sarju is rosszul fejlődik, jó vágást dacára a tul sok esőnek, nem ígér. A mesterséges takarmányfélék valamit javultak, de ezeknek üzeme oly drága, hogy nagy termésben sem nyomhatják le a természetes takarmányokat. A muhar és köles ritka, az esők talán még megjavítják. Hogy azonban az itteni nagy uradalmak nagy mennyiségű takarmánybeszerzésre lesznek utalva, az már most is bizonyosnak mutatkozik.

9000 frt ára gubó. Hogy az Alföldön nagy lendületet vett a selyemtenyésztés, kiténik abból, hogy a kormány 9000 frtot osztott ki Csabán a selyemgubókért.

Takarmánykiviteli tilalom Németországban. A cs. és kir. külügyminiszter értesítése szerint a széna, friss és szárított takarmánygyepek, valamint a szalma és szecska kivitele, egy, e hó 4-én kibocsátott császári rendelet következtében a német birodalom összes határain betiltatott. A birodalmi kancellár feljogosítatott, hogy e tilalom alól esetről-esetre kivételeket engedjen meg s a hol szükséges annak szigorán enyhítsen. A takarmánykiviteli tilalom a rendelet nyilvánosságra hozatala után azonnal hatályba lépett.

Normatív határozatok a jelzáloghitelintézetek számára Poroszországban. Lapunk mult évi egyik számában említést tettünk arról, hogy a porosz kormány előkészületet tesz a jelzáloghitel terén mozgó intézetek számára, alapszabályilag kötelező módon intézkedni. E hír most részletes rendelet alakjában megtestesítést nyert. A több paragrafusra terjedő rendelet egyik kiemagasló és a jelzáloghitelt keresők egyik rég óhajtott kívánságát kielégítő amaz intézkedés képezi, mely a kötelező amortizációs jelzálogkölcsonöket ezentul kizárja. Alig hinné valaki, mily kárt okozhat egy önmagában helyes elv hajthatlan keresztülvitele közgazdasági téren. A tapasztalatok, miket Poroszország a felmondhatlan és eddig kötelezően amortizációhoz kötött jelzálogkölcsonök terén tett, tanulságosak. Kiderül, hogy az amortizációs kölcsonnel terhelt, ugy ház- vagy földbirtokos sokszor saját kárán nem volt képes olesőbb kölcsonhöz jutni, mert a fennálló járadékszerű teher alól csak ugy szabadulhatott volna, ha a törlesztett járadékot az intézet javára elveszni hagyta volna. Ez és a járadékszerű kölcson nyomán járó mellékkötelezettség minő költségbiztosíték és másnemű ok nélkül oly terhelését eredményezték a birtoknak melyena helyzete javításán fáradozó birtokos minden erőltetése sokszor hajótörést szenvedett. Megtörtént nem egyszer, hogy jövedelmükben megszorult oly birtokosok, kik a rendes kölcsonon felül a járadékot előteremténi nem bírták, e miatt birtokuktól megválni voltak kénytelenek. Ezen egető bajon segít a hivatkozott rendelet, midőn az amortizációs kölcsonök eddigi kötelező voltát kizárja. Ennek révén kimondja a rendelet, hogy az adós ezentul minden jelzáloghitelintézeti kölcson alól kilencz havi előleges felmondás után szabadulhat. Szabályozást nyer továbbá a jelzálog becslése is, mely az eddigi adókulctól eltekint. Ezenfelül rendezve van a jelzáloghitelintézeteknél heverő tőkék elhelyezésének kérdése, pl. mennyit lehet váltótárca, értékpapirbani befektetésre fordítani. Jellemző az új rendeletre, hogy határozmányai-ban inkább a nagy Frigyes idejében a porosz

fentartásra, mely a magyar kormánynak módot nyújt arra, hogy a tilalmat bármikor visszavonja, a közreható viszonyok állásáról folytonos és teljes tájékozással kell bírunk; ennél fogva arra kérem fel (Czimet), hogy a szálas takarmánytermés, nemkülönben a póttakarmány, valamint a zab és főleg kukoriczatermés állását és állapotait is állandó figyelemmel kísérem, a még be nem fejezett szénagyűjtés és behordás befejeztével az ottani helyzetről engem időnkint értesíteni, végül pedig, miután csak a sarju begyűjtése után október hó első felében leszünk abban a helyzetben, hogy összes takarmánytermésünk végeredményét, úgy mennyiségre, mint minőségre pontosan megismerhessük, f. é. október 1-től 15-ig hozzám jutandó zárjelentésében a vidék ez évi takarmány és póttakarmány termésének végeredményét, értékét, a meglevő készletek nagyságát s a fogyasztási szükséglettel szemben mutatkozó hiányt vagy felesleget, gazdaközönségünk magasabb érdekeinek megóvhatása céljából lehetőleg pontosan tudomásomra hozni és engem általában e jelentőségteljes kérdésben és az ahhoz fűződő érdekekről, a legnagyobb részletességgel kellő időközökben is tájékoztatni sziveskedjék.

Rendelet a lombtakarmányozás előmozdítása tárgyában. A földművelési miniszter f. július hó 20-án a következő rendeletet intézte valamennyi kir. erdőfelügyelőséghez: A folyó évi 37,713. sz. a. kelt körrendelettel bekívánt előterjesztések szerint, habár talán kielégítő sarjuteremésre van is kilátás, mindazonáltal az állattenyésztés veszélyeztetett érdekei az időközben változott viszonyok mellett sem tekinthetők biztosítottaknak s az általános közgazdasági érdekek mulhatlanul megkövetelik azt, hogy a takarmányhiány a megengedhetőség határáig az erdők termékeiből is pótoltsák s miután továbbá az ezen ügyben teendő intézkedések megtételénél nemcsak az erdőbirtokosok érdekei veendő figyelembe, hanem lehetővé teendő az, hogy az erdőbirtokosok a saját szükségletüket meghaladó takarmánykészleteket más olyan birtokosoknak adhassák el, a kik a hiányt más uton pótolni nem képesek, az idézett körrendeletem kapcsán értesitem a kir. erdőfelügyelőséget, miszerint megengedem, hogy ott, a hol ezáltal az erdők fentartása s okszerű kezelése veszélyeztetve nincsen, az erdőbirtokosok a következő rendkívüli használatok gyakorlására felhatalmaztassanak: 1. Mindazon erdei tisztások, melyek ezideig beerdősítve nem lettek, vagy a melyek a folyó év tartama alatt beerdősítendő, a folyó évre előirt erdősítések sorából kikezlezendők, s a birtokosok felhatalmazandók, hogy azon tisztásokat a folyó évben kaszálhassák s az erdősítési munkálatok teljesítését a jövő 1894. évre halaszthassák el. 2. A beerdősített vágások idejütemésének takarmányi célokra való felhasználása a birtokosoknak olyan kikötéssel engedé-

lyezhető, hogy a fűszedés csak sarlóval s akként gyakorolható, hogy a csemeték meg ne sértsenek. 3. Ott a hol a lombtakarmány gyűjtése ezideig is szokásban volt s hol a birtokosok elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a takarmány gyűjtésére adott engedéllyel visszaélni nem fognak, a birtokosok felhatalmazandók arra, hogy az előzetesen meghatározandó helyeken és mennyiségben lombtakarmányt termeljenek. A lombtakarmány termelése azonban csak igen jó vagy teljes zárlattal bíró olyan helyeken és olyan mennyiségben engedhető meg, hol a takarmány előállítását által megritkított erdőnek a legközelebbi két éven belül való záródása bizton remélhető. Kivételt képezhetnek egyedül olyan helyek, hol az értékesebb fajok közé kevésbé értékes s lombtakarmány előállításra alkalmas fák vegyültek (mint például a fenyvesek között előforduló kecskefű), melyeknek levágása s a lombnak takarmányi célokra való felhasználása egészben megengedhető. 4. A folyó évben előtilalom alá kerülő vágásokban s legeltetés a folyó év tartama alatt s illetve a birtokosok a folyó évben előtilalom alá kerülő területeknek korlátolt legeltetésére felhatalmazhatók a végett, hogy a legeltetésnek megfelelő takarmányt más célokra fordíthassák. 5. Hasonlóképen megengedhető, hogy az utótilalom alatt álló azon területek, melyek a marhaszája alól már kinöttek s illetve melyeken a marha már nem okozhat olyan károkat, hogy ezek miatt az erdő záródásának elmaradásától tartani lehetne, a legeltetési tilalom alól feloldassanak s azokon az előzetesen meghatározandó korlátokon belül legeltetési használatok gyakoroltassanak. Minthogy pedig általános közgazdasági szempontokból mulhatlanul szükséges, hogy a fennebbi kedvezmények mielőbb életbeléptessenek s a birtokosoknak alkalom adassék arra, hogy a kedvezményeket igénybe vehessék; utasítom a kir. erdőfelügyelőséget, hogy haladék nélkül intézkedjék az iránt, hogy az erdészeti bizottságok rendkívüli üléseket tartsanak s ezen üléseken a kedvezményeknek mely helyeken és mértékben való gyakorlása megállapíttassék. Rendelem továbbá, hogy addig is, míg a bizottsági ülések meg fognak tartatni, indokolt szakvéleményt készítsen azon kedvezményekről, melyek a kerületéhez tartozó erdők birtokosainak vidékek szerint megadandók lennének s állapítsa meg egyidejűleg azon feltételeket is, melyek mellett a javaslatba hozandó kedvezmények a birtokosok részéről gyakorolhatóak lesznek. Ezen szakvélemény a bizottság ülésén a kir. erdőfelügyelőség részéről előadandó s javaslatba hozandó, hogy a birtokosok a kedvezmények gyakorlására olyan kikötéssel felhatalmaztassanak, hogy a kedvezmények élvezetéhez kötött feltételeket erdőrendészeti áthágás büntetésének terhe alatt, megtartani kötelesek. A kir. erdő-

felügyelőség javaslatára hozandó bizottsági határozat ide felterjesztendő s az ezen rendeletem alapján tett intézkedésekről és azok eredményéről ez év augusztus hó végéig ide előterjesztés teendő.

Takarmányhiány az Alföldön. B. Csabáról jelentik: A szénakiviteli tilalmat jó néven vették az itteni gazdakörök, mert így remélik, hogy tulságos ára nem lesz a takarmánynak. Ugyanis itt réti széna alig van, a sarju is rosszul fejlődik, jó vágást daczára a túl sok esőnek, nem ígér. A mesterséges takarmányfélék valamit javultak, de ezeknek üzeme oly drága, hogy nagy termésben sem nyomhatják le a természetes takarmányokat. A muhar és köles ritka, az esők talán még megjavítják. Hogy azonban az itteni nagy uradalmak nagy mennyiségű takarmánybeszerzésre lesznek utalva, az már most is bizonyosnak mutatkozik.

9000 frt ára gubó. Hogy az Alföldön nagy lendületet vett a selyemtenyésztés, kitűnik abból, hogy a kormány 9000 frtot osztott ki Csabán a selyemgubókért.

Takarmánykiviteli tilalom Németországban. A cs. és kir. külügyminiszter értesítése szerint a széna, friss és szárított takarmány ivenyek, valamint a szalma és szecska kivitele, egy, e hó 4-én kibocsátott császári rendelet következtében a német birodalom összes határain betiltott. A birodalmi kancellár feljogosított, hogy e tilalom alól esetről-esetre kivételeket engedjen meg s a hol szükséges annak szigorán enyhítsen. A takarmánykiviteli tilalom a rendelet nyilvánosságra hozatala után azonnal hatályba lépett.

Normatív határozatok a jelzáloghitelintézetek számára Poroszországban. Lapunk múlt évi egyik számában említést tettünk arról, hogy a porosz kormány előkészületet tesz a jelzáloghitel terén mozgó intézetek számára, alapszabályilag kötelező módon intézkedni. E hír most részletes rendelet alakjában megtestesítést nyert. A több paragrafusra terjedő rendelet egyik kimagasló és a jelzáloghitelt keresők egyik rég óhajtott kívánságát kielégítő amaz intézkedés képezi, mely a kötelező amortizáczióval jelzálogkölesönöket ezentul kizárja. Alig hinné valaki, mily kárt okozhat egy önmagában helyes elhajthatlan keresztülvitele közgazdasági téren. A tapasztalatok, miket Poroszország a felmondhatlan és eddig kötelezően amortizáczióhoz kötött jelzálogkölesönök terén tett, tanulságosak. Kiderül, hogy az amortizácziós kölesönnel terhelt, ugy ház- vagy földbirtokos sokszor saját kárán nem volt képes olcsóbb kölesönhöz jutni, mert a fennálló járadékszerű teher alól csak úgy szabadulhatott volna, ha a törlesztett járadékot az intézet javára elveszni hagyta volna. Ez és a járadékszerű kölesön nyomán járó mellékkötelezettségek minő költségbiztosíték és másnémi ok nélkül oly terhelését eredményezték a birtokosok helye helyete javításán fáradozó birtokos minden erőltetése sokszor hajótörést szenvedett. Megtörtént nem egyszer, hogy jövedelmükben megszorult oly birtokosok, kik a rendes kölesönön felül a járadékot előteremténi nem bírták, e miatt birtokuktól megválni voltak kénytelenek. Ezen egető bajon segít a hivatkozott rendelet, midőn az amortizácziós kölesönök eddigi kötelező voltát kizárja. Ennek révén kimondja a rendelet, hogy az adós ezentul minden jelzáloghitelintézeti kölesön alól kilencz havi előleges felmondás után szabadulhat. Szabályozást nyer továbbá a jelzálog becslése is, mely az eddigi adókülcstől eltér. Ezenfelül rendezve van a jelzáloghitelintézeteknél heverő tőkék elhelyezésének kérdése, pl. mennyit lehet váltótárca, értékpapirbani befektetésre fordítani. Jellemző az új rendeletre, hogy határozmányai-ban inkább a nagy Frigyes idejébe a porosz

nemes osztály részére alakított úgynevezett 'Landschaften' szövetkezet jelzalog egyesületek szabályzataihoz simul.

Apró hírek. Vasárattételek. Bacs-Bodrogh megyéhez tartozó Bezdán községben f. évi július 27-ére és a f. évi november 20-ikára eső országos vásárok ez évben kivételesen folyó évi július 24-én, illetve f. évi november 27-én fognak megtartatni. — Bereg megyéhez tartozó Vársáros-Namény községben a f. évi június hó 5-ére esett, de elmaradt országos vásár helyett, f. évi július hó 27-én pótvásár fog megtartatni. — Zemplén megyéhez tartozó Tarcza községben a f. évi augusztus hó 1-ére eső országos vásár, ez évben kivételesen f. évi augusztus 1-én tartatik meg. — Marharakadó állomások. Az 'Eperjes-bártfai vonalán, Sárosvármegye területén fekvő Bartfa, Hermetek, Reszavicza és Kapi, továbbá a m. kir. állomásutak budapesti hatvani vonalán, Pest-Pilis Solt-Kiskun vármegye területén fekvő Gődöllő vasuti állomások marharakadó vasuti állomásokul engedélyeztettek. — Sport. A berlin-hoppegarteni loverseny-meeting második napján gr. Esterházy Miklós 'igen' je Németsországban másodikszor aratott diadalt. — Filloxera. Hunyad megyében Glöd-Güled község szőlőjében, melyet a bemeleti uradalom igazgatója nagy gondnal telepített, a filloxera jelenlete konstatalt. — Bacs-Bodrogh vármegye Uj-Sóvár község szőlőjében a filloxera jelenlete megállapítván, a nevezett község határa zár alá helyeztetett. — Változások a községekben. Edesfalva szepesvármegyei község elnevezése Hadusfalva-ra változtatott.

Kereskedelem és tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

Július 24-iki jegyzékek 100 kg-ként.

Table with columns for commodity names (Búza, Tiszavidek, Pestvidéki, etc.), units, and prices for various dates in July.

Határidők árfolyama Budapesten.

Table showing exchange rates for various commodities (Búza, Tengeri, Zab, Repoze) on July 21, 22, and 24.

Határidők árfolyama a külföldi gabonátőzsdéken.

Table showing exchange rates for commodities (Bécs, Berlin, Páris, New York) on July 21, 22, and 24.

Ipartermékek. (A Magyar Mezőgazdasági Szövetkezetek tudósítása.) Kéjaj. Az üzlet irányzata szilárd. Jegyzékek: első rendű amerikai 21 — első rendű orosz 20 — elsőrendű szalon (császarotaj) 29 00 frt. — Repozetaj szilárd, nagyban 79 —, kicsinyben 39-50-40 frt. — Orosz Baku-olaj elsőrendű 19 frt.

Koncentrált takarmányok. (A Magyar Mezőgazdasági Szövetkezetek tudósítása.) Korpa. Az üzlet irányzata szilárd. Árak: finom 4 35, gomba 4 30, rozskorpa 4 50 frt. — Malatásira 4 60-4 80 frt. — Arpadára zsákostól 6-6 10 frt. — Tengvidara 5 80-5 90 frt. — Konyhas búkköny 3 30 frt. — Olajpogácsa 7 80 frt. Szárított moslék 5 90 frt.

Elelmiszkek a budapesti netivásáron. 1893. július 21. (A 65- és szekvárosi vásárgazgatóság jelentése a 'Közledek' részére.)

Halásár a hal áron. Helybeli 9 halás és halkereskedő mintegy 12 q halat hozott a piacra, mely készletnek a gyenge kereslet folytán csak mintegy háromnegyedrészben talált vevőre. Az árak mind a mellett változatlanok.

Borsó. Hozatott a Fővám-térre vaspályán Orosháza, Gyoma, Dévaványa, Fülöpsszállás, Halas, K-Szt-Miklós, Kecskemét és Szarvasról kb. 8300 db, hajón D-Veese, Solt, Apostag és Kalocsáról kb. 3200 db, 31 kocsin K-Szt-Miklós, Néméd, Ócsa, Laczbáza, Jászberény, Tass, Fehérvár Monor és Kecskemétről kb. 3000 db, helybeli árusok által kb. 1900 db, összesen kb. 16.500 db. A vásár élénk a készlet gyorsan elkel. Nagyban árak páronként: tyuk 125-130, csirke 50-120, réce hízott 170-220, sovány 11-130, lud hízott 400-550, sovány 200-240, galamb 40 krig.

Az újvásártéri piacra Aszód, Kis-Tarcsa, Szada, Szolnok, Tápó-Saag, Szily-Saag, Zsámbok községekből vaspályán kb. 1180 db, kocson 420 db, gyalogárusok 150 db helybeli árusok 1226 db, összesen 2976 db hozták. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 120-140, csirke 50-110, hízott réce 160-220, sovány réce 110-150, hízott lud 350-550, sovány lud 220-280, tyogtyuk 190-140, galamb pecsényének 30-35 kr. Tyújas. Hozatott a Fővám-térre vaspályán Szarvas, T-Györgye, Kecskemét és Ujszászról kb. 40.000 db, 3 kocsin kb. 24.000 db, helybeli árusoktól kb. 5000 db, összesen kb. 69.000 db. A vásár középszerű, a készletnek csak kb. fele kelt el. Nagyban árak: 1 láda (1440 db) 2650, 40 krétt 20-21 db.

Az újvásártéri piacra Bicske, Czinkota, Ecsér, Jászberény, N-Káta, Kerepes, Tápó-Saag, Tótfalu községekből vaspályán kb. 2360 db, gyalogárusok 1740 db helybeli árusok 3580 db, összesen 7680 db hozatott. A forgalom élénk. A következő árak jegyzetettek: friss tojás 1 db 2 1/2-3 kr, 100 db 200-210, 1 láda 1440 db — kr, 40 krétt 18-20 db.

Zöldsző hozatott az Ferencz József-rakpartra: Palota, Főth, Gygyoród és Csányról 130 kocsin kb. 650 q, helybeli kertészek által kb. 150 q vegyes zöldsző. — A vásár élénk, a készlet — kevés kivétellel — eladott. Nagyban árak: fejes káposzta 100 db 120-180, burgonya 1 q 180-250, ugorka savanyítani való 100 db 30-100, salátának 120-400 kr. Hozatott a fővám-térre 18 kocsin: Néméd, Ócsa és Főthről kb. 70 q vegyes zöldsző. — A vásár élénk, a készlet gyorsan kelt. Árak: 1 burgonya 220-240, 100 csöld tengeri 50-60 kr. A Hunyadytérre hoztak 64 kocsin kb. 300 q vegyes zöldsző, tulajomó részben burgonya, a forgalom élénk.

Árak a következők: burgonya 1 q 220-300 kr, 1 zsák (30-40 kg) 100 db 30-40 kr.

Hozatott az újvásártéri piacra Dömsöd, Csömör, Czinkota, Kerepes, Udá, Tarcsa községekből 38 szekéren mintegy 152 q vegyes zöldsző. Élénk forgalom mellett a következő árak jegyzetettek: burgonya 1 q 220-240 kr, 1 zsák (40-60 kg) 80-135 kr, 1 kgr. 3-4 kr., fejes káposzta 100 fej 400-900, 1 db 5-10 kr, savanyítani való ugorka 100 db 50-70, savanyított 100 db 70-85, salátának való 100 db 150-300 kr, tök 170-400 kr 100 db.

Gyümölcs hozatott a Ferencz József-rakpartra. Nagykőrös, Kecskemét, Fegyverhaza és Újveledekről kb. 137 q hajón. D-Főldvár, Gerjen, Vác és D. Bogdányból kb. 472 q összesen kb. 609 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk, a készlet gyorsan elkel. Nagyban árak: 1 q fajalma 1500-1700, közönséges 800-1200, 1 q fajkórte 1500-2000, közönséges 700-1200, 1 q fajcseresznye 1600-1700, fajmegy 1600-2000, közönséges 800-1000, kajszinbarack 1 q 1000-1600, közönséges 800-1000 krig.

A Hunyadytérre 16 vidéki kocson hoztak mintegy 80 q vegyes gyümölcsöt. Élénk forgalom mellett árak a következők: barack (sziszta) 1 q 8-50-100 kr, 1 kg 9-12 kr, 100 db 40-80 kr, Kőte 1 putony (7-10 kg) 70-110 kr, 1 kg 10-20 kr, alma 1 kg 8-12 kr, 100 db 50-120 kr.

Az újvásártéri piacra Dömsöd, Romhány, Szada, községekből 8 szekéren mintegy 40 q vegyes gyümölcs hozatott. Élénk kereslet mellett az áru gyorsan elkel. Árak következők: kajszin barack faj 1 kosár 170-400, 1 putony 90-200, 1 kg 15-25, 100 db 60-120, köz. barack 1 kosár 80-170, 1 putt. 65-120, 100 db 40-50, körte faj 1 kosár 120-450, 1 putt. 120-250, 1 kg 16-30, 100 db 185-250, körte köz. 1 kosár 80-130, 1 putt. 60-120, 1 kg 8-12, 100 db 40-60, ribizli 1 kosár 100-160, 1 putt. 95-130, 1 lt. 10-16, meggy faj 1 kg 20-22, 1 lt. 16-20, meggy köz. 1 kg. 9-13, 1 lt. 6-10, ringlotta befőzni való 1 kosár 80-400, 1 putt. 120-200, 100 db 12-70, 1 lt. 8-12 kr.

Szilva és szilvaiz. 1893. július 21. (Markó Albert jelentése a 'Közledek' részére.) Szilva. A hét folyamán effe tiv szilvából néhány waggon szerbiai szokvány minőségű lett eladva külföldi számlára 9 frájval 56 kilónként és a meg meglevő készletek tulajdonosai további engedélyekre is hajlandók, mert árujokon az új termés közeledével túl akarnak adni. Úszai szállításra az eladók kilátásokkal visszatértek voltak, mert a mostani olcsó árakon nem avarák tulságosan engedelmizni magokat és a hét folyamán szokvány minőségű szilva 7 1/2 frtá emelkedett, 100 darabos 8 1/2, 86-os pedig 10 1/2 frtba került 56 kilónként, mely árakon néhány ezer métermázsza lett eladva október-novembri szállításra. A kilátások az új termésre a lehető legjobb, mert az előjárás a fiatal gyümölcs fejlődésére tartosan igen kedvező.

Szilvaiz. Effektív árban a bangulat igen lángha és a forgalom csupán a belsőli szükséglet fedezésére szorított. Úszai szállításra szintén lángha bangulat volt konstatalható és szlavonai ára 16 1/2-16 ra, szerbiai transzít ár-a pedig 15 1/2-16 1/2 re ment vissza 100 kilónként, mely árakon néhány ezer métermázsza lón eladva.

Zsirneműk. Július 21. (Markó Albert czég heti jelentése a 'Közledek' részére.) Duszózsirban az élénk kereslet folytán áremelkedés állott be és az árak hét végéig 1-1 1/2 frtál emelkedtek. Szalonna szentén ily arányban drágult meg és a bangulat a hét végén is szilárd maradt, mert a szükséglet tartosan nagy és az előállítás ennek ellensége igen gyenge. Duszózsir hordóval 58 1/2-59 1/2, fehér táblás szalonna pedig 53-54 frtba került métermázsánként.

Állatvasarak.

Budapesti szuromarhavasár, július 25-én. (Wilhelm Ignacz fővárosi állatorvos telefonjelentése a 'Közledek' részére.) Ide szállítottatott 364 db borjú. A csekély szükséglet folytán az e heti vásár lángha irányzat mellett foly. Az árak, habár a hozatal lényegesen jobb minőségű a múlt hétenél, nem változtak. Árak: Jobb minőségű borjú 35-38 kr, kivételesen 40 krig, sianyabb minőségű borjú 30-34 kr kg-ként előszuliban fogyasztási adó nélkül.

Budapesti juhvasár, július 25-én. (Wilhelm Ignacz fővárosi állatorvos telefonjelentése a 'Közledek' részére.) Felhajtattott 3390 db juh, nevezetesen: 3086 db finom szőrű merinós és 304 db durva s örű rászka. Miután az e heti juhvasáron egy a környébeli mint a helybeli mészárosok ismételtén meglehetősen számban jelentek meg, a vásár élénk hangulatú volt; azonban az adásvadások mindannak dacára csak nehezkesei történtek, mivel a vásárlók valószínűleg a nagyobb felhajtást látva, a vásárlástól némileg tartózkodtak. Az árak kilogramként 1 krral apadtak. Árak súly szerint: Finom szőrű merinós ürd és anyajuh 16-19 1/2 krig, kivételesen 21 krig, kilogrammonként előszuliban mind-a levonás nélkül. Páronként: Finom szőrű merinós ürd anyajuh 7-17 frtg, kivételesen 1 kis csapat ürd 19 frtg. Durva szőrű rászka 14 1/2 frtg.

Budapesti takarmányvasár. A VIII ker. Teleky-téren 1893. július hó 25-én. A fővárosi vásárgazgatóság jelentése a 'Közledek' részére.) Felhozattott 146 szekér réliszalm, — szekér mumar, 43 szekér zsupszalma, — szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 14 szekér egyéb takarmány (löher, luczerna, zabos búkköny, köles.) 1400 zsák szecska. A forgalom élénk. Az árak mmázsánként következők: réti szena 300-340, mumar —, alomszalma —, zsupszalma 18-20, takarmány-szalma —, tengeriszár —, (löher, luczerna, zabos búkköny, köles) 270-300, szecska 13-240 kr.

Bécsi marhavásár, július 24. A felhajtás 4743 db és pedig 1229 drb magyar, 1105 galicziai, és 1409 német fajtájú, kezte 832 legelő márho. A gyünge felhajtás következtében az irány szilárd, de a vásár rehezkes. — A fizelet árak ezek: magyar ökör 51—61 frt, galicziai 52—61 frt, német 52—64 frt 100 kgként.

Bécsisertesvásár, július 25-én. A «Magyar Agricola» távirata a «Köztelek» részére.) Felhajtás: 2926 fiatal 6643 bakonyi. Az üzlet lanyha. Prima 38—39, közép 34—36 kr, könnyű 30—33 kr, fiatal 32—42 kr kgként.

Lublói marhavásár, július 3-án (Bogyányi János tudósítása a «Köztelek» részére). Felhajtás: igás ökör 10 db, dbja 150—200 frt, tarka ökör 230 db, dbja 110—230 frt, tarka tehén tenyésztésre 30 db, dbja 150—180 frt, levágásra 20 db, dbja 180—200 frt, friss fejős 70 db, dbja 45—90 frt, tarka üsző 65 db, dbja 50—95 frt, igás ló 45 db, dbja 100—150 frt, kocsis-ló 6 db, dbja 150—200 frt, paraszt-ló 50 db, dbja 60—120 frt. Nevelő kocza malacostól 4 db, dbja 30—40 frt, malacz nélkül 8 db, dbja 25—35 frt, süldő 1 éves 50 db, párja 40—80 frt, 1½ éves 30 db, párja 50—80 frt. Gyenge a környéken uralgó tüdőlob miatt, mely okból a f. é. május hó 15-diki marhavásár sem volt megtartható.

Paksi marhavásár, július 10-én (Popovits Gyula tudósítása a «Köztelek» részére). Felhajtás: urasági igás ökör párja 350—300 frt, kishirtokos cseljaira párja 200—240 frt, magyar tinó 2 éves párja 100—120 frt, 3 éves párja 140—200 frt, 4 éves párja 200—250 frt, mustra ökör párja 180—200 frt, magyar tehén tenyésztésre dbja 80—90 frt, levágásra dbja 60—70 frt, tarka tehén tenyésztésre dbja 120—150 frt, levágásra dbja 80—110 frt, friss fejős dbja 120—170 frt, magyar üsző 1 éves dbja 30—40 frt, 2 éves dbja 40—50 frt, tarka üsző 1 éves dbja 40—60 frt, 2 éves dbja 50—100 frt, bivaly ökör dbja 200—220 frt,

bivaly tehén dbja 80—110 frt, bivalynövendék dbja 50—70 frt, remonda-ló dbja 200—360 frt, igás-ló dbja 80—250 frt, kocsis-ló dbja 250—450 frt, paraszt-ló dbja 40—90 frt. A vásár középszerben látogatott, a kereslet és kínálat egyaránt lanyha volt s így adásvétel nem nagy számban történt, holott más esztendőben az ez időbeni vásárok élénkebbek voltak. Nevelő kocza malacostól, dbja 25—35 frt, malacz nélkül dbja 18—28 frt, süldő 1 éves dbja 10—14 frt, 1½ éves dbja 14—20 frt, 2 éves dbja 18—25 frt.

Czegledi marhavásár, július 16-án (Hörömpö Ferencz tudósítása a «Köztelek» részére). Felhajtás: urasági igás ökör 500 db, párja 260—350 frt, kishirtokos cseljaira 850 db, párja 200—300 frt, tarka ökör 40 db, párja 200—300 frt, magyar tinó 2 éves 280 db, párja 90—130 frt, német tinó 2 éves 170 db, párja 90—130 frt, magyar tehén tenyésztésre 400 db, dbja 50—80 frt, levágásra 45 db, dbja 80—140 frt, tarka tehén tenyésztésre 80 db, dbja 50—80 frt, levágásra 16 db, dbja 80—140 frt, friss fejős 200 db, dbja 90—150 frt, magyar üsző 2 éves 200 db, dbja 50—70 frt, tarka üsző 2 éves 400 db, dbja 50—70 frt, bivalyökör 2 db, párja 200—250 frt. Remonda-ló 20 db, dbja 200—280 frt, igás-ló 1010 db, dbja 120—300 frt. Sovány ürü fiatal 400 db, párja 10—13 frt, öreg 300 db, párja 10—15 frt, mustra birka 120 db, párja 8—10 frt. Nevelő kocza malacostól 80 db, dbja 35—55 frt, malacz nélkül 50 db, dbja 30—40 frt, süldő 1 éves 500 db, párja 30—32 frt, 1½ éves 250 db, párja 35—50 frt, 2 éves 300 db, párja 40—60 frt.

Szerkesztői üzenetek.

N. Ö. Kis-Czell. Becses sorait a földmívelési minisztérium megfelelő osztályába tettük át.

A bérlők és a jutányelzés. Nem közölhető.

V. E. Körösszeg. Megbocsájt, hogy a takarmány-

kiviteli tilalom ellen irt becses közleményét nem közölhettük, nem pedig azért, mert mire napvilágot látha ott volna, akkorra már a kiviteli tilalom meg volt. Lapunk mult számának vezércikkéből meggyőződhetett, hogy midőn a takarmánykiviteli tilalom mellett foglaltunk állást, azt a tényleges viszonyokból kifolyólag tettük s információink a takarmánytermést illetőleg helyesek voltak. Előre láttuk mi a dolgok illetően fejlődését az első és másodikban közölt terméstudósításokból is, hol épen Biharmegyéből kaptuk a legtöbb panaszos levelet. Igaz, hogy azóta a helyzet Biharban tetemesen javult, De korántsem annyira, mint a mint azt becses közleményében feltüntetni óhajta. Ez a kegyed közleménye az, mely helyi kedvező viszonyokon alapuló adatokon épül fel. A cikk egyéb részére bő válaszul szolgál ugyancsak a mult számunk vezércikke.

Egy hü olvasó. Budapest. A «Hazánk» új napilap valószínűleg jövő évi január 1-ével lát napvilágot.

Kiadóhivatali üzenetek.

S. L. Eger-Tamás. Előfizetése jul. 1-én lejárt. Sz. B. Ada. Ajánlatát tartalmazó levelét elküldtük illető hirdetőnek.

K. J. Rába-Hidvég. A «Köztelek»-nek mint ilyennek nincs évkönyve, de igenis van az o. m. g. e.-nek, mely csak tagjainak bocsátja kérdéses évkönyvét ingyen rendelkezésére, nem tagoknak pedig 2 frtért.

Az Országos magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Nagy Dezső, Forster Géza, Kvassay Jenő, Máday Izidor, Rakovszky István. — Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza.

Felelős szerkesztő: Baross Károly. Társszerkesztő: Rubinek Gyula.

Biborhere,

baltaczim, pohánka, ősziborsó, téli bükköny, fehér mustár és seradella heremagot legmagasabb áron vásárol

HALDEK IGNÁCZ

magkereskedése Budapest, Ferencziectere.

A cséplési idényre!

Gőzcséplőgépekhez nélkülözhetlen a Vizák-féle ismétlő

Szalmarázó szelelővel és zsákolóval,

alkalmazható minden cséplőgépre.

Arpa- és zabcséplésnél napokint 3—4 mm., buza- és rozs cséplésnél 50—150 kilogramm magnyereséget biztosít.

A jelezett eredmények **rendes cséplésnél a feltaláló által garantáltak.**

Ára Budapesten: 8 és 10 lóerejű cséplőgéphez **darabja 240 forint.** Megrendelhető

GREGERSEN G. ÉS FIAI uraknál

Budapesten, IX., Lónyay-utca 83.

Leírások rajzokkal kívánatra ingyen és bérmentve. A megrendelések mielőbb megteendők, hogy a gép a kellő időre szállítható legyen.

2700/1893.

Pályázati hirdetmény.

Nógrádvármegye, nógrádi járás szövetkezett 36 községe és birtokossága által szerződés alapon biztosítandó **állatorvosi állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Az elfoglalandó állás székhelye Rétság. Biztosított évi fizetés 700 frt és uti átalány 400 frt.

A szerződés feltételei nógrádi járás főszolgabirói hivatalánál Rétságon bármikor megtekinthető. Az 1888. évi VII. t. cz. végrehajtása tárgyában kibocsájtott rendelet 303. §-ában körülírt képesítés és feltételek igazolandók. Pályázó pályázati kérvényét folyó évi augusztus hó 26-áig személyesen tartozik beadni a járás főszolgabirójához s felhivatik, hogy a választás napján folyó évi szeptember 1-én is személyesen jelenjék meg. A megválasztott tartozik állását azonnal elfoglalni.

Rétság, 1893. július hó 14-én.

Balás Ferencz,
főszolgabiró.

„Isolvit“

a legjobb és a legbiztosabb szer a **Kazánkó** feloldására.

Kapható:

ifj. Szollás Józsefnél Budapest

VI., Szondy-utca 44.

Pályázati hirdetmény.

Herczeg Sulkowski József Mária ő főméltósága uradalmának kormányzóságánál Aradon két gazdasági gyakornoki, illetőleg számtiszt állás kerül betöltés alá 700 frt évi fizetés mellett.

Feltételek: valamely magyarországi gazdasági tanintézetnek sikeres elvégzését igazoló bizonyítvány, továbbá a magyar és német nyelvnek ugy szóval mint írásban tökéletes bírása; olyanok, kik nagyobb gazdaságoknál már gyakorlaton voltak, valamint azok, kik felsőbb gazdasági iskolákat végeztek, előnyben részesülnek. Ezen gyakornoki, illetve irodai számtisztállás pályakezdetnek tekintendő, a mennyiben az alkalmazottak az uradalomnál való üresedés esetén előléptetésre tarthatnak igényt.

Aradon, 1893. július hó 15-én.

Tagányi István,

herceg Sulkowski József Mária ő főméltóságának
teljhatalmu jog- és vagyon-kormányzója.

Röser János, nyilvános tan- és nevelő-intézete.

Iskola-épület: Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Ezennel értesitem a t. cz. szülőket, hogy a vezetésem alatt álló 4 osztályu nyilván. gymnasiumban, 4 osztályu nyilván. polgári iskolában, 3 osztályu nyilván. kereskedelmi iskolában a tanulók felvétele július hó 25-től legkésőbb szeptember hó 5-ig történnek.

Vidéki szülők fiait nevelő-intézetemben teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyernek. Figyelmeztetem a t. cz. szülőket arra, hogy iskolám bizonyítványai államérvényesek és hogy különösen kereskedelmi iskoláim teljesen egyenrangú és jogu a kereskedelmi akadémiákkal. Zár-bizonyítványai az egyévi önkéntességre képesítene. Ertesítőt küld:

RÖSER JÁNOS igazgató, Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Heilinger János és társa
mútrágyagyárosok

D.-Wagram, Bécs mellett és Oderberg, Osztrák-Szilézia. Központi iroda: Bécs, VII. Lindengasse 2.

Ajánlják a legjobb koncentrált

mútrágyáikat,

u. m.: guanó, spodium- és csontsuperfoszfát, kénsavas ammoniák és káli, chililétrom, Thomassalak, kainit, csontliszt és Perugano stb. a legjutányosabb árak mellett leveleket és megrendeléseket a központi irodához, BÉCS, Neubau, Lindengasse 2, kérjük intézni, Magyar levelezés.

Magy. kir. államvasutak.
103076/Cl. sz.

(IV. pótlék életbeléptetése a m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi árudijszabáshoz II. rész.)

A m. kir. államvasutak vonalain 1892. évi február hó 1-től érvényes helyi árudijszabáshoz (II. rész) 1893. évi szeptember hó 1-én a IV. pótlék lép hatályba.

Ezen pótlék által széna, szalma és szecska árucikkek az I. kivételes dijszabásból kiküszöböltenek, ezen árucikkek után tehát a fenti naptól kezdve a rendes díjtételek számíthatnak.

Budapest, 1893. július hó 13.

Az igazgatóság.

Utánnyomás nem díjazatik.

Cs. kir. szabadalmazott

Mútrágya

u. m.: oldott csontliszt, superfoszfátot, csontliszt és csontszénből biztos eredménnyel járó trágyakeverék, fullasztott szarulliszt, vérlist, chililétrom, kalitrágya továbbá

Takarmány-mész

tisztított praecipitált phosphorsavas mész csontból készítve

marhatakarományhoz keverés czéljából

szállít legjobb minőségben és legolcsóbb gyári áron

DAVIDOVSKY ÉS BRUCKNER

mútrágyagyár Sierndorfban, Stockerau mellett

Központi iroda: Bécs, II., Novaragasse 42

Hirdetmény.

A cs. és kir. 16. számú budapesti helyőrségi kórház 50 darab ing, 50 pár harisnya, 400 pár papucs, 700 darab törülköző, 400 darab közönséges és 300 darab durva törülköző, továbbá 300 kötény, 40 darab asztalterítő és 50 darab asztalkendő beszerzése és legkésőbb 1893. évi november hó végéig leendő beszállítása, illetve a cs. és kir. budapesti 2. számú ruharaktár által leendő átvétel végett ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet.

Pályázni óhajtok írásbeli zárt ajánlatai a budapesti 16. számú cs. és kir. helyőrségi kórháznál (üllői-uti vámház közelében) nyújtandók be, a hol is 1893. évi augusztus hó 17-én d. e. 9 órakor nyilvános ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A pályázati feltételek a cs. és kir. 16. és 17. számú helyőrségi kórházaknál, a cs. és kir. 2. számú ruharaktárnál, a kereskedelmi és ipar-kamaránál, a kereskedelmi muzeumban Budapesten és végre a pécsi kereskedelmi és ipar-kamaránál betekintheők.

A cs. és kir. budapesti 16. számú helyőrségi kórház.

Legjobb kivitelű Peronospora-permetezők és Filloxera fecskendők.

Gazdasági kútszivattyúk és fecskendők. Trágyalé-szivattyúk.

GETTNER ÉS RAUSCH
Budapest, VI. Andrássy-utca 2.

Műszaki és gazdasági cikkek nagy választékban. Vizálló és repeze takaró-ponyvák. Gabona-zsákok, cséplőgép felszerelések. Géphajtó és varró-szijak, szerszámok- és szerszám-gépek. Gépészek, lakatosok, kovácsok és minden iparos részére.

Tejgazdasági eszközök.

Szivattyú- és fecskendő-gyár Nádor-utca 46/48.

Malomkö-gyár Markó-utca 7.

Magy. kir. államvasutak.
20705/III. 1893. szám.

Üzletvezetőség: Debreczenben.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Debreczen állomásán 1894. évi január hó 1-én a vasuti vendéglő bérlete lejár, ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és «Ajánlat a m. kir. államvasutak Debreczen állomásán levő vendéglői üzlet bérletére 20705/93. számú» felirattal ellátott, nemkülönbön a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt, lepecsételt ajánlatok 1893. évi október hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége utkári hivatalához posta útján térti vevény mellett nyújtandók be; ugyanazon ideig bálnapénz fejében 800, azaz nyolczszáz o. ért. forint készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban téendő le a debreczeni üzletvezetőség gyűjtő-pénztáránál.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi és kereskedelmi) osztályában (Hungária kávéház épület II. emelet, 12. ajtó) hivatalos órák tartama alatt (reggel 8-12 és délután 1/2-1/5 óráig) megtekintheők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik s magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fentirtja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszeg nagyságára, szabadon választhasson. Debreczen, 1893. évi július hó 18-án. Az üzletvezetőség.

REDLICH, OHRENSTEIN és SPITZER

csász. és kir. szab.

Beocsini román-cémet és portland-cémet-gyára

az 1885. budapesti orsz. és számos más kiállításán az első díjjal, a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

A gyár évenkénti szállítóképessége 750,000 métermázsa.

Gyár:

Központi iroda:

Szerémszabályban, Pécsvárad mellett.

Budapest, V., Akadémia-utca 9. szám.

ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezésekben kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, bármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva, gyorsan vagy lassan kötő román-cémetet és mesterséges portland-cémetet. — Jótállás: A normálaknál 25% kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért. — Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

A magyar királyi államvasutak gépgyára

legkitűnőbb szerkezetű és a versenyeken eddigelé legyőzhetlen maradt

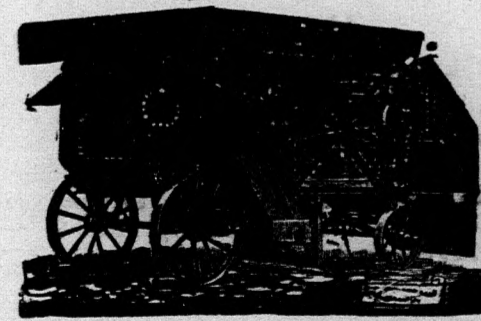
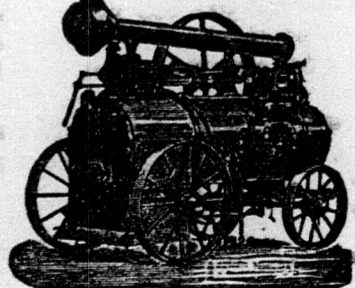
gőzcséplőgarnitúráit,

hengerkazános lokomobiljait,

szalmakazalozó gépeit,

gőzkukoriczamorzsolóit és Stibor-körfűrészzeit

kedvező feltételek mellett ajánlja

a m. kir. államvasutak gépgyára vezérügynöksége

BUDAPEST, VIII. kerület, József-körút 41. szám.

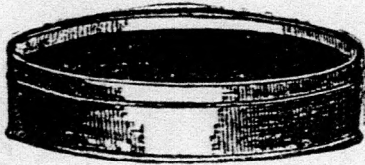
Tévedések kikerülése végett a levelezések, küldemények és megrendeléseknek mindig csak ez utóbbi cím használendő. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Budapest, VIII., József-körút 41.

Budapest, VIII., József-körút 41.

**Nincs többé
nedves láb!**

**Nincs többé
kemény bőr!**

Mindze elérhető egyedül

**Fernolent
egyetemes
vizmentes
bőrkenőcse**

által, mely minden bőrneműt egyszeri kellő kenés után teljesen vizmentessé tesz. Bőrkenőcsöm által a bőr nagyon puha, nyulékony és tartóssá válik. Akadályozz teljesen a bőr szakadását és foszlását, legyen az csizma, lószerszám, kocsifedél, stb. Bőrkenőcsöm kitűnő óvszer a fémek rozsdája ellen és kitűnő szolgálatot teljesít mint lópatakenőcs. Bőrkenőcs ára: fadobozban 10, 20 és 50 kr.; pléhdobozban 30 és 60 kr., azonfelül 1/2 kg. pléhzelenczeben 1 frt — 1 kg. 2 frt.

Tetőmes megtakarítás lábbeliben vírtól nélküli csizmakenőcsöm alkalmazása által, mely azonnal fekete fényt idéz elő és a bőrt tartóssá teszi. Fadobozban 8, 16 és 32 kr. Pléhdobozban 18, 20, 40 és 80 kr. — Kapható: Első cs. és kir. orsz. szab. csizmakenőcs-gyárban (alapítva 1835.) STEFAN FERNOLENT BÉCS, I. Schulerstrasse 21 1 frton felüli küldemény vidékre postautánvétellel.

Singer, Zweig & Co.

Wien, IX/1., Lichtensteinstrasse 59,
(saját házában.)

Concentrált marhatrágya

egyedüli elárúsítása,

legjobb s legolcsóbb trágyaszertartalmának **jótállása** mellett **temesvári** és **aradi** kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: **Superphosphát, csontliszt stb.**

A folyó évi június 5-én Budapesten megalakult

„Magyar Villamossági Részvény-társulat”

a nagyérdemű közönség tudomására hozza azt, hogy működését megkezdette.

A magyar villamossági részvény-társulat a «Ganz és Társa» vasöntő- és gépgyár részvénytársasággal kötött egyezmény alapján a «Ganz és Társa» cég és Budapest fő- és székváros között a villamos világítás ügyében kötött szerződést átvette, s így Budapest fő- és székvárosában az említett szerződés értelmében a villamos világítást és erőátvitelt a magyar villamossági részvény-társulat fogja szolgáltatni.

E célra központi villamos telepe Budapesten, a külső Váci-úton épül és építése annyira előrehaladt, hogy a magyar villamossági részvény-társulat központi villamos telepe már a f. év őszén üzembe vehető.

Ez okból a magyar villamossági részvény-társulat már most elvállalja a lakásoknak, üzleteknek, telepeknek és más helyiségeknek villamos világításra vagy ipari erő-szolgáltatásra belső berendezését, valamint elvállalja az általa épült, mint az esetleg más vállalkozók által netán már eszközölt villamos berendezéseknek a fő- és székváros balpartján épűgy mint jobbpartján fektetendő kábelhálózatához leendő csatolását és a villamos áramnak annak idejében leendő rendes szolgáltatását.

A magyar villamossági részvény-társulat ügykörébe felvette továbbá azt, hogy Budapesten kívül, villamvilágításra és központi villamtelepek felállítására más városokban és községekben is engedélyeket szerez és ott, a mennyiben a távvezetés szükséges, az általánosan kitűnőnek elismert Ganz-féle transzformator rendszert (Zipernowsky-Déry-Bláthy szabadalma) fogja alkalmazni.

Tervezetekkel és költségelőirányzatokkal, valamint netalán kívánt felvilágosításokkal szívesen szolgálunk. Jelentkezések budapesti központi villamos telepünkhöz való csatlakozás iránt elfogadtatnak ideiglenes irodánkban

V. kerület, Thonet-udvar, II. em., II. lépcső, nemkülönben «Ganz és Társa» cég városi irodájában, (Gizella-tér, Hass-féle palota).

Magy. kir. államvasutak.
79934/93. sz.

H i r d e t m é n y.

Gács-bécsi kötélék-forgalom. (Az I. sz. pótlék életbeléptetése.)

A gács bécsi kötélék-forgalomban 1893. évi február hó 1-től érvényes díjszabás II. részhez 1893. évi június hó 1-től bíró érvénnyel az I. sz. pótlék lépett életbe a következő tartalommal:

1. A XVI. kivételes díjszabás életbeléptetése juhoknak kocsirakományokban Bécs (északi pályaudvar) állomásra teherárúként való szállítására. 2. Kiegészítések és helyesbítések.

Budapest, 1893. évi június havában.

A m. kir. államvasutak igazgatósága,
a többi részes igazgatóság nevében is.
(Utánnomás nem díjazatik.)

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS BUDAPEST 1885

JURY 1885

Károly György

Fényképészeti műintézet

IV. harvari utca 18. sz.

Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket géppel, a váci maoy. kir. országos fegyházban.

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA,
FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT.

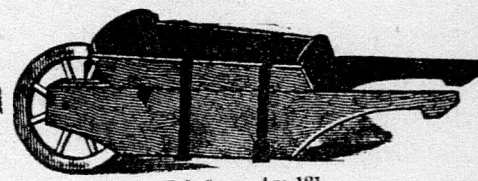
KÖZREMŰRÖDŐI ÉREM
BUDAPEST 1885

NAY TESTVÉREK

faipar és szállító-eszközök gyára
a váci maoy. kir. országos fegyházban.

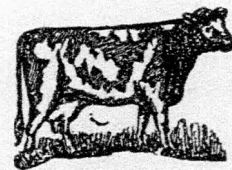
BUDAPEST,

VI., Podmaniczky-utca 2. sz.,

Telefon-szám 121.

ajánlják a tek. építészeti hivatalok, ármentesítő társulatok, földmunka-vállalkozók, gazdák, figyelmébe dusan felszerelt raktárakat szállító-eszközökben, u. m.: a legkülönfélébb talicskák, lóutáni taligák (Cariotta), téglavetődékekhez szükséges eszközök, továbbá mindennemű létrák, a legkülönfélébb nyelek, alapátok, szénahányó, trágya- stb. villák, igás-, rugós- és más kocsik és minden e szakba vágó tárgyak a legtartósabb kivitelben, minden erősen vasalva, a kivitelhez mért nagyon olcsó árakon. — Kívánatra részletes árjegyzék bérmentesen.

Mezőgazdák figyelmébe!

Schlosz Móríz Halle a/Salei cég egy simmenthali tenyészmарha szállítmányt, mely tehenekből, előhasi úszókból és egyéves borjakból, eladás céljából Budapesten kiállított.

Közelebbi felvilágosítással

Fackenheim Mihály

szolgál, ki Budapest, Mérleg-utca 9. szám alatt lakik.

Gyümölcsstermelőknek!

Az o. m. g. e. könyvtárában a «Gyümölcsészeti Füzetek» főlös számu példányai u. m.: 1880. évi 7., 9., 10., 11., 12. füzetei 50 példányban, 1881. évi 1., 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 12. füzetei 15-től 40 példányig, 1884. évi 1-12. füzetei 50-100 példányban és az 1885. évi 1-12. füzetei 50-100 példányban — a megfelelő színes gyümölcsképekkel jutányosan évfolyamonként 1 frtért megszerezhetők.

Jutányosan kaphatók beüvegezett aranyléczes keretek:

I.	400 drb	34 cm. magas,	24 cm. szélességben
II.	500 »	27 » »	22 » »
III.	100 »	25 » »	20 » »

I. számu darabja 6 kr., II. sz. 5 kr., III. sz. 4 kr.

Megrendelések az o. m. g. e. könyvtárnokához intézendők.

A keretekbe a gyümölcsképek szépen beilleszthetők.

Csák mezőgazdák és a szakirodalom terményel, továbbá állást keresők és azok hirdetésnyel vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közlésnél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték

Csák oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állások.

Egy 70-100 tehénből álló délmagyarországi tejgazdasághoz ügyes, szorgalmas **főtehenész** kerestetik, ki maga is munkát végez. Ajánlatok bizonyítványmásokkal és fűtetési igényekkel el látva J. J. cím alatt a kiadó hivatalba küldendők. 2022

Teljesen megbízható erkölcsű józan egyén kerestetik **falura mint házfelügyelő**, ki koccsok, inasok és más belső cselédekre felügyel és kivételesen kisebb fontosságú gazdasági teendőkkel megbízatik. Fizetés egy évre 80 frt és teljes ellátás (vagy e helyett depu'atom). Megkeresések Horváth Imre gazdatiszthez Gyöngyös Halász. 2028

Földmives-iskolát jó sikerrel végzett több évi gyakorlattal bíró, a szőlőművelésben jártas, erélyes és szorgalmas nőlen tiszt **alkalmaztatik**. Fizetése 2 heti próbaidő után kezdődik havonként 30 frt Bizonyítványmások Geisz László föld birtokoshoz posta Nagy-Dorogh Tolnamegye intézendők. 2039

Allást keresők.

Egy róm. kath. vallású nőlen, méntelepnél kis-ogált al-tiszt, bírja a magyar és német nyelvet, nagyobb birtokon **lovászmeisteri** vagy ehhez hasonló állást keres. 2019

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete (Budapest Közlelek) felkéri a földbirtokos és lérlő urakat, hogy az esetben, ha gazdatisztre van szükségük az egyesülethez fordulni sziveskedjenek, hol számos állást kereső van előjegyezve. A közvetítés díjmentes. Megkeresések az egyesület irodájába intézendők. 2032

Egy jó családból való fiatal ember, diplomás **gazdász** és cs. és kir. tart. hadnagy, szerény feltételek mellett gazdasági állást keres, esetleg egyelőre díj nélkül is. Címe a kiadóhivatalban. 1999

Egy **tehenész gazda**, ki gyermekkorától fogva ilyen minőségben szolgált s jelenleg is egy nagyobb uradalomban van alkalmazva, helyét kívánja változtatni. Állását 1894. januárban foglalta el. Cím M. F. jegy alatt a kiadóhivatalba. 2041

Magyar királyi földmivesiskolát végzett 19 éves fiatal ember azonnali belépésre állást keres. Jelenleg egy nagyobb gazdaságban mint gazd. gyakornok van alkalmazva; beszéli a magyar és szláv nyelvet. Cím a kiadóhivatalban. 2038

Főtiszt esetleg egy önálló kezelőtiszt állást keres egy elméletileg és gyakorlatilag kitűnően képzett 42 éves nőlen gazdatiszt. Szíves ajánlatok A I. jegy alatt a kiadóhivatalba kértetnek. 1982

Kitűnő bizonyítványokkal ellátott nős **műkertész**, ki a kertészet minden ágában alaposan jártas, jelenleg nagyobb uradalomban működik, október 1-re alkalmazást keres. Címe a kiadóhivatalban. 1993

Gazdatiszti állást keres október 1-re egy gazdatiszt, ki több évig nagyobb uradalomban volt alkalmazva s a kettős könyvvitelben is jártas. Cím a kiadóhivatalban. 2040

Egy gazdasági könyvvitelben tökéletesen jártas, most is hason alkalmazásban levő fiatal gazdatiszt, nagyobb uradalomban mint számvevő óhajt alkalmazást. Cím a kiadóhivatalban. 2043

36 éves nős **gazdatiszt**, ki a debreczeni gazdasági tan. intézetet kitűnő sikerrel végezte s 12 év óta több nagyobb uradalomban működött; jártas a gazdaság minden ágában valamint a gazdasági könyvvitelben **kezelő főtiszt** állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2044

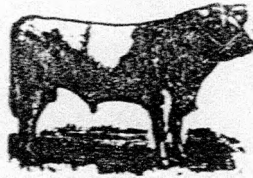
Termények.

Szent-iván rozs, idei termés, kapható a concóhádi gazdaságban, utolsó posta Ács. Métermésze ája loco, vasutállomás, Ács, 8 frt. Új zsák hozzá 50 kr. drbja. 2027

Egy kevésbé használt 4 1/2 láb széles **Löhnert-féle heremag** hámozó, görcsépítő-gépből való rostákkal együtt jutányosan eladó Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 2036

Vállalkozó kerestetik, ki ab vasutállomás naponta **300 liter tejet** venne át. Ajánlatok a putnoki uradalomhoz intézendők. 2037

Allatok.

Tenyész-, haszon- és fejős marha, ered. pinzgau faj, (saját tenyésztés) szállít legolcsóbban **Joh Eberharder & Soh**, birtoktulajdonos és marhanagykereskedő Werfen, Pongau (Salzb.). Mindig nagy választék. **Fejőstehén-raktár Wien-Penzing**, Poststrasse 7, Megrendelésekkel Eberhart Georghoz is, vendéglős St.-Johann in Pongau lehet fordulni.

Luft Károly-féle szarvasmarha kötőfékek, mindennemű gazdasági **kötőfékek** és dohányszinegek eladó bűcskai szalkenderből, géptisztításhoz való köcs és géptömésre való kender. kaphatók, Luft Justiniánál, Uj-Verbászon. Az árak, daczára a kiváló minőségnek, nem nagyobbak a rendes kereskedelmi áruénál. 1761

Vegyesek.

Sopronmegyében a vasut közelében fekvő nagy birtok **haszonbérbeadatik**, esetleg el is adatik. Területe 2300 magy. hold egy összefüggő darabban csupán szántó — elegendő jó karban lévő gazdasági épületekkel. Esetleges eladási ára az egész élő és holt fundus instruktussal, valamint az idei terméssel együtt **415.000 frt**. Komoly vevőknek közelebbi adatokkal szolgál dr. Pottyondy Ágoston, Pozsony, hosszú-utca 12. szám.

FISCHER J.

zsák gyári raktárában BUDAPEST Nagy-korona-utca 18. szám, vizmentes ponyvák kölcsön kaphatók. Ugránott új és egyszer használatban volt vizmentes ponyvák **jutányosan kaphatók**. **Repczepyónvák** darabonként 3 forintól feljebb.

Magy. kir. Államvasutak. Budapest-déli üzletvezetőség. 20350. sz.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak Gombos-Bogyeja állomásán 1893. évi december hó 31. én megüresedő vendéglői ületnek ugyanazon naptól számitott három évi időtartamra, azaz 1896. évi december hó 31-éig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdetetik, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok után döntenek el. Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie, a bori ékra pedig a következő felirat irandó: «Ajánlat a magy. kir. államvasutak Gombos-Bogyeja állomásán levő vendéglői ületre 20350. számhoz».

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1893. évi szeptember 5-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége titkári hivatalához címezve, posta útján, térti vevény mellett nyújtandók be; bűna pénz fejében pedig 200, azaz kétszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten, 1893. évi szeptember hó 4-én déli 12 óráig letendő, vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapirok a budapesti vagy a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, utolsó s a név-éteket meg nem haladó rapi árfolyam szerinti értékben számítottak.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut 2. ház, 2. emelet 25. ajtó szám), a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőről feltételeztük, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára néve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadja. Különösen megjegyzetelk, hogy a vendéglős hazai sört tartozik kimérni.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fogóak.

A magy. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége feuttart a magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választasson. Budapest, 1893. július 1-én. **Az üzletvezetőség.**

Magy. kir. Államvasutak. 74094/93. C. I. szám.

HIRDETÉMÉNY.

Uj-Dombóvár állomáson az összes gyors- és teheráruforgalom beszünetése.

A budapest-pécsi vonalon fekvő Uj-Dombóvár állomáson f. évi július hó 31-én az összes gyors- és teheráru beszüntettetik s f. év augusztus 1-jétől kezdve a Dombóvárra rendelt vagy onnan elszállítandó áruk kiadása illetve felvétele kizárólag a báltaszék-zákányi vona-

lon levő Dombóvár állomáson fog eszközölnetni.

Ennek következtében a magy. kir. államvasutak helyi árudíjszabása X. fejezetében foglalt állomási díjtáblázatokban Uj Dombóvárra nézve kitűntetett összes díjtételek, valamint a helyi árudíjszabáshoz tartozó kilométermutatóban ezen állomásra nézve megszabott kilométertávolságok a gyors- és teheráruforgalmat illetőleg hatályukat veszítik s a Dombóvárra rendelt vagy onnan elszállítandó gyors- és teherárakra a f. évi augusztus hó 1-jétől kezdve az állomási díjtáblázatokban Dombóvárra nézve foglalt, illetve a kilométermutatóban ezen állomásra megállapított távolságokra eső díjtételek fograk alkalmaztatni.

A személy- és podgyász forgalom azonban Uj-Dombóvár állomáson ezentel is változatlanul tartatik. Budapest, 1893. július hó.

Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

M. kir. Államvasutak. 99877/93.

Hirdetés.

Breslau O. S. B. és Breslau B. F. állomásokól Homonna és Eperjesre szállítandó **műtrágya- és csontliszt** küldeményekre nézve a szállítási díjnak a tényleges súlyért, de legalább a használt kocsi raktulajért való fizetése mellett f. évi augusztus hó 1-től továbbá in'kedésig, illetve díj szabási uton való érvényesítésig követhető díjtételek lépnek érvénybe: Breslau O. S. B. — Homonna 1.39 márká. Breslau B. F. — Eperjes 1.40 márká. 100 kgként. Budapest, 1893. július hó.

A m. kir. Államvasutak igazgatósága, egyszermind a részes vasutak nevében is. Utányomát nem díjaztatik.

Magy. kir. Államvasutak. 96129/93. sz.

Hirdetés.

Nyugotnémet-osztr.-magyar vasuti kötelek.

Kapcsolatban a «Vasuti és Közlekedési Közöny» f. évi 75. számában 86745. CII. sz. a. megjelent közleményre, közhírré tesszük, hogy a köteleki új osztályáru díjszabás II. része 4. füzeté, valamint a köteleki gsbna-díjszabás II. része 3. füzetéhez kiadandó 2. pótlék csak f. é. augusztus hó 1-én fog életbe lépni. Így tehát az 1886. évi október hó 1-től érvényes köteleki osztály áru-díj szabás, valamint annak pótlékai f. évi július hó 31-ig érvényben maradnak. A mennyiben pedig egyes viszonylatokra vagy árucikkekre nézve az új díjszabás az eddigieknél magasabb díjtételeket tartalmaz, az olcsóbb régi díjtételek f. évi augusztus hó 31-ig alkalmaztatni fognak.

Magy. kir. Államvasutak igazgatósága, a többi részes vasutak nevében is. (Utányomát nem díjaztatik.)

Magy. kir. Államvasutak. 105314/93. sz.

Hirdetés.

Magyar-adiari vasuti kötelek.

A magyar-adiari kötelek 1891. évi május hó 25-ike óta érvényes díjszabásának I. füzetéhez f. évi szeptember hó 1-ével III. sz. pótlék lép életbe, mely a köteleki I. kivételes díjszabásnak szénaszalma- és szeszküldeményekre vonatkozó hatályon kívül helyezését tartalmazza.

Ezen cikkekre nézve tehát f. évi szeptember hó 1-ével az I. részben foglalt áruosztályozási határozományok mérvadók.

Ezen pótlék a részes vasutak igazgatóságainál, valamint a jelentékenyebb köteleki állomásokon 2. kr. osztr. ért. megszerezhető.

Bupest, 1893. július hóban

A részes vasutak nevében: Magy. kir. Államvasutak.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Eredeti és közvetlen **Dalmáciából Siciliából és közép Olaszországból** behozott

BOROKAT

15, 16, 17 és 18 frtért szállit

NÁDLER G. JÁNOS Budapest,

Erzsébet tér 19. sz.

Baltaczimet,

biborherét,

őszi borsót,

téli bükkönyt,

fehér mustárt,

legmagasabb áron

vásárol

MAUTENER ÖDÖN

magkereskedése BUDAPEST

Andrássy-ut 23 sz.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti Fowler-féle Compound gőzekkel talajmivelésre vállalkozik

WOLFF ERNŐ gőzsántási vállalkozó
Budapest, V., váczi-körút 76. szám.

Schreiber J. és Unokaöcscsei

Budapest, IV., régi posta-utca 10. sz., félemelet.

IV., régi posta-utca 10. sz., félemelet.

Befőttes üvegek

gyümölcs- és főzelék fentartására

valamint

vegyészetek megtartására

stb. stb.

Fémzárral és öntött üvegfedéllel, teljesen légmentes zárral. — Utánzat fenntartva.

Tatarosi kőolaj és aszfalt részv.-társaság

főgyártelep és bánya Tataros (Biharmegye), főgyártelep Mező-Telegd (Biharmegye).

Központi iroda: Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. sz.

Elvállalja: magtárak, istállók, folyosók, teraszok, raktárak, gyári helyiségek, udvarok, kapualjak, stb. legjobb **aszfalttal való burkolását**, nedves lakások, raktárak, (falak) gyökerecs szarazzá tételét, új építkezéseknél az alapfalaknak bevonását saját szabadalmazott **aszfalt elozigetelő** anyagával a legjutányosabb árák és jótállás mellett. Vidéki munkák készsége elvállaltatnak, kisebb munkákhoz anyag utasítással küldetik. Szállít saját gyártmányu, kitűnő minőségű **kenő-, gép- és hengerolajokat**, továbbá kiváló kenőképesseggel bíró kenőcsöket, u. m.: **közuti-, gőz- és pályakösi-kenőcsöket** és aszfalt fedlemezeket (legtartósabb és legolcsóbb fedanyag).

SCHASCHL JÁNOS

puskaműves Ferlach (Karinthia)

mindennemű vadászfegyver

szállítására ajánlkozik. Pontos kézimunka, legjobb anyag. Kiváló löképesseg és szolid-ságért e téren jótállást vállal.

Nemtetszésre puska visszavéttetik az érte fizetett ár akadálytalan visszaszolgáltatása ellenében. Új cső betét régi fegyverbe, átalakítások stb. gyorsan és olcsón eszközölnetnek. Részletek megengedve.

Mindennemű löszér.

— Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —

A kőolajfinomítógyár-részvénytársaság.

Igazgatóság: Budapest, V., Zrinyi-utca 4. sz.

ajánlja hűmei gyárában készített elismert jó minőségű **phosphorsavas**

műtrágya-gyártmányait,

ugymint: **phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat**

jutányos feltételek mellett. Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Legjobb minőségű

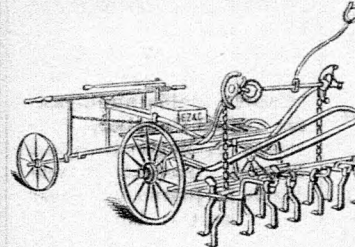
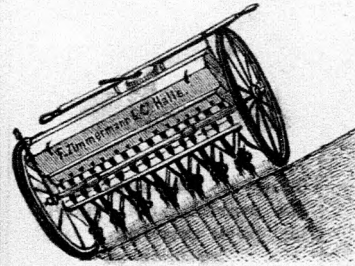
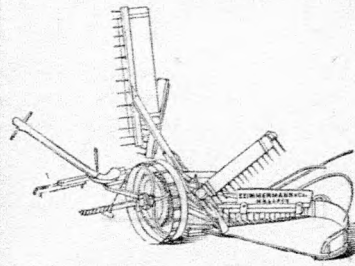
MUHAR ÉS TARLÓRÉPA-MAGOT

ajánl **MAUTHNER ÖDÖN** magkereskedése

Budapest, Andrásy-ut 23. sz.

Hungaria könyvnyomda nyomása, Budapest, váczi-körút 34.

ZIMMERMANN & Co. Halle a.d. Saale (Poroszország)

ajánlják az egész világon legelőnyösebben ismert mindennemű gazdasági gépeket, mint: különböző rendszerű és legkötőbb szerkezetű **kapáló gépeket** (karmány- és cukor-répa, tengeri, repce és kalászosok kapálására, minden kívánt szélességben és minden sortávolságra beállítható). **Fűkaszálo** és **Marokra arató gépeket** kötött és laza talajra, nehezebb és könnyebb kivitelben. A könnyebb néme e gépeknek az 1892-ik évi nyiregyházi arató- és kaszáló-gépversenyen szerzett tapasztalatok figyelembe vételével készült és felülmúl könnyűség, egyszerűség, tartósság és olcsóság tekintetében minden e téren eddig létezőt. **Csalamádé kaszálót** tavaly Nyiregyháza különösen kitűntetett kalászosok aratására is kitűnően használható. Könnyű és szilárdabb kivitelű **lógereblyét**, különböző rendszerű **szénaforgatót**, **műtrágya-szórót**, **lőherevető**, **szórva** és **sorbavető gépeket**, **szeceka- és répavágót**, **darálót**, **zuzót**, **olajpogácsa-törőt**, **járgányokat**, **gőz- és járgányos cséplő-garnitúrákat** stb. Gyárunk különlegességét azonban a **kapáló** és mindenkélt a **sortvetőgépek** képezik, mely téren ma a legelső helyet foglaljuk el, mert különösen sortvető-gépeink a tökéletesség netovábbjának tekinthetők és bármely más gyártmányt felülmúlnak, mindamelllett nem drágábbak, sőt olcsóbbak más jóhírnevű czég gyártmányainál. **Alt. szab. hegyi sorvetőgépünk a „Superior”** és szabad. hegyi sorvetőgépünk **„Halleusis”**, melyek természetesen a sikon is kitűnők, hegynek fel és hegyről le, valamint lejtőn oldalt is minden **regulator** és **állító-csavar nélkül egyetlen egy vető-tengelylyel egyformán vetnek minden magot a loherétől a lőbabig, a nélkül, hogy vetőkorongot vagy fogaskereket**

kioszerélni kellene. Gépeink homokos vidékekre kívánatra oly csoroszlákkal láttatnak el, melyek a nedves gaz a szokásos csoroszlá-alaknál alig kikerülhető összehuzását és a vetőmagnak az ebből következő csomós lerakódását lehetetlenné teszik. Továbbá szabályozható gépeinknél egy fogással járás közben az is, hogy mennyire menjen a csoroszlá a földbe, mi kivált egyenlőtlen talajnál rendkívül fontos.

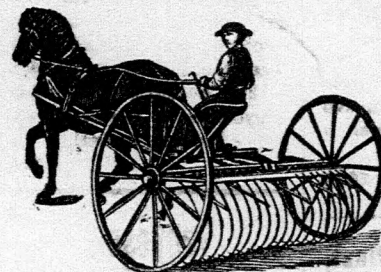
Legújabb nagy sikereink

1890. A bécsi nagy mezőgazdasági és erdészeti kiállítás alkalmával: *Első díj*: cs. kir. 161d. művelési miniszterium nagy arany államérme. 1890. Nagy gazdasági kiállítás Kolozsvár: *Első díj*: nagy ezüst érme. 1891. Népiünnepélylyel egybekötött nagy gazdasági kiállítás Lincz (Duna) *Első díj*: nagy arany érme, 1891. Országos jubileum kiállítás, Prága: *Első díj*, nagy ezüst érme. 1891. A román kir. miniszterium részéről rendezett sorvetőgépek nagy versenye Herestren, Bukarest mellett: *Első díj*: nagy érme.

Árjegyzékkel és felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgálunk.

LOUIS FEDOR Nyiregyháza czégünk egyedüli képviselője Magyarországon, ki fenti gépeket raktáron is tartja.

Új! CAROW GYULA mezőgazdasági gépjára Bubna-Prag Új!

SZAB. HEUREKA GEREPLYE kitűnően használható szénához, heréhez és gabonához 2 1/2 méter széles, ülésel ... 75 frt
SZAB. PUCK GEREPLYE kisebb birtokoknak nélkülözhetlen 2 1/2 méter széles ülés nélkül ... 42 frt
Amerikai szénaforgató **PERFECTION** ... 130 »
Egyszerűen működő szénaforgató **SIMPLEX** ... 150 »
HORNSBY-féle fűkaszálo C.M elzárt hajtóművel. legjobb és legkönnyebb gép ... 225 »
HORNSBY-féle könnyű fűkaszálo ... 355 »

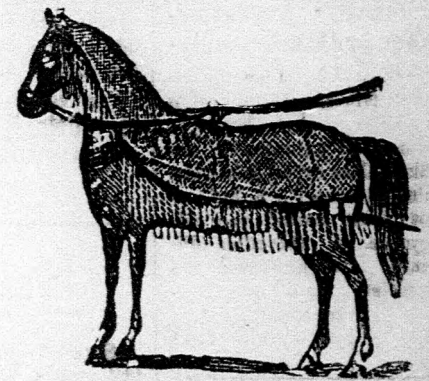
Árjegyzékek és legújabb katalogus ingyen és bérmentve küldetnek.

Mindennemű gazdasági kötélárukat,

u. m.: lóistráng, kötőfék, rudaló-kötél, kévekötőzsinórok, dohányzsineget, gabnászakokat, takaró- és vízmentes ponyvákat, valamint

különlegességeket

kocsizó lóhálók, tornaszerek és függő ágyakból legjutányosabban ajánlanak

BLEIER és WEISZ

kötélgyárosok

BUDAPEST Károly-körút 1. sz. alatt (a Kerepesi-ut sarkán).

Árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgálunk.